

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej

W BIAŁEJ PODLASKIEJ

DZIAŁ INFORMACJI, BIBLIOGRAFII

I WIEDZY O REGIONIE

ul. Warszawskiej 2a

21-500 Biała Podlaska

tel. (083) 343-61-11

Buletyn

INFORMACYJNY

NR 1 (33) 2006

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Biułetywn
INFORMACYJNY

NR 1 (33) 2006

Redaguje zespół w składzie: *Zyta Kosińska*
Halina Bugajewska

Opracowanie graficzne i skład komputerowy: *Adriana Flisińska*

Wydawca: *Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej*

Nakład: 65 egz.

Wielkanoc

W dniu wielkanocnej radosnej chwały,
gdy dzwon rezurekcji rozpocznie swe granie,
błogosław Polsce o Zmartwychwstały,

i łaskę nam okaż Wszechmocny Panie.

Przypórz ludowi rozsądku, mądrości,
czas wielkiej nadziei niech Ciałem się stanie.
By Polski doczekać mógł silnej w jedności
mych pragnień gorących wysłuchać racz Panie.

Daj siłę wąpiącym, tym z duchem zwiotcziałym,
niech będą radośni z wiosny nastaniem,
niech się ucieszą Zmartwychpowstałym,
łaskę wytrwania racz im dać Panie.

Niech chłopci powstaną z największych dołów,
nad nimi także pochył się Panie.
Niech strząsną z głowy pyły popiołów,
niech ujrzą rolnictwa zmartwychpowstanie.

Ja wszystkim wspaniałych dni życzę owocnych
niech Anioł radości Was wszystkich osnuje,
Zdrowych, Wesołych Świąt Wielkanocnych
z serca Wam śpiewam hymn Alleluja.

*Radosnych Świąt Wielkanocnych
wypełnionych nadzieją budzącej się do życia wiosny
i wiarą w sens życia.*

życzą

Pracownicy
Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Białej Podlaskiej

Spis treści

	str.
1. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 20 lipca 2005r.	5
2. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 4 sierpnia 2005r.	8
3. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 23 stycznia 2006r.	10
4. Ministerstwo Edukacji Narodowej o edukacji regionalnej – dziedzictwie kulturowym w regionie.	12
5. Regionalizm w bibliotece.	22
6. Edukacja regionalna	25
7. Obce rzeczy wiedzieć dobrze, swoje obowiązek.	28
8. Edukacja regionalna. Zestawienie bibliograficzne w wyborze.	38
9. Pamięć przeszłości. Regulamin konkursu.	42
10. Tropami tradycji. Regulamin konkursu.	44
11. Biblioteka – przyjaciel człowieka: swoje chwalimy, reklamy nie szczędzimy. Regulamin konkursu	46
12. Nagroda prezydenta RP.	48
13. Nagroda im. K. Makuszyńskiego.	54
14. Nagroda Polskiej Sekcji IBBY.	55
15. Cała Polska Czyta Dzieciom w roku szkolnym 2005/2006.	58
16. Ojczyzna – wielkie słowo...	63
17. Wielkanoc z pedagogiką zabawy.	71
18. Warto zapamiętania, przemyślenia...	73
19. Informujemy.	75
20. Rok 2006 Rokiem Języka Polskiego.	84

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY¹⁾**

z dnia 20 lipca 2005 r.

w sprawie nadawania Medalu "Zasłużony Kulturze Gloria Artis"

(Dz. U. Nr 149, poz. 1235)

Na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór odznaki Medalu "Zasłużony Kulturze Gloria Artis", zwanego dalej "Medalem", wzór wniosku o nadanie Medalu, wzór legitymacji potwierdzającej nadanie Medalu oraz sposób jego noszenia.

§ 2. 1. Wniosek o nadanie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest przekazywany ministrowi wraz z uzasadnieniem.

2. Wzór wniosku o nadanie Medalu określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Odznaka Medalu ma postać stylizowanego kwiatu. Średnica odznaki Medalu Złotego wynosi 70 mm, Srebrnego 55 i Brązowego 40 mm. W środkowej części awersu znajduje się nakładka ze stylizowanym orłem w koronie. W środkowej części rewersu umieszczona jest nakładka przedstawiająca twarz kobiety z wieńcem z liści laurowych. Powyżej znajduje się półkolisty napis "Gloria Artis".

2. Odznaka Medalu wykonana jest z tombaku srebrzonego oksydowanego. Wewnętrzna część płatków kwiatu na awersie wypełniona jest emalią:

- 1) zieloną - Medalu Złotego;
- 2) niebieską - Medalu Srebrnego;
- 3) wiśniową - Medalu Brązowego.

3. Nakładki z orłem wykonane są w odznace:

- 1) Medalu Złotego z metalu koloru złotego;
- 2) Medalu Srebrnego z metalu koloru srebrnego;
- 3) Medalu Brązowego z metalu koloru brązowego.

4. Odznaka Medalu Złotego zawieszona jest na wstążce o szerokości 50 mm, koloru zielonego z dwoma pionowymi paskami - białym i czerwonym szerokości 13 mm.

5. Odznaka Medalu Srebrnego zawieszona jest na wstążce o szerokości 35 mm koloru niebieskiego z dwoma pionowymi paskami - białym i czerwonym szerokości 5 mm.

6. Odznaka Medalu Brązowego zawieszona jest na wstążce o szerokości 35 mm koloru bordowego z dwoma pionowymi paskami - białym i czerwonym szerokości 5 mm.

7. Wzór Medalu określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Odznakę Medalu wręcza minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub osoba przez niego upoważniona.

2. Odznaka Medalu jest wręczana wraz z legitymacją potwierdzającą jego nadanie.

3. Wzór legitymacji stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Odznakę Medalu nosi się na lewej stronie piersi, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku przyznania Medalu osobie prawnej odznaka Medalu przechowywana jest w obiekcie stanowiącym jej siedzibę w sposób zapewniający należyty szacunek.

§ 6. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi wykaz przyznanych Medali.

2. Wykaz zawiera numer kolejny legitymacji, imię i nazwisko osoby, której przyznano Medal, albo nazwę osoby prawnej, miejsce zamieszkania albo siedziby oraz stopień przyznanego Medalu.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Kultury: W. Dąbrowski

¹⁾ Minister Kultury kieruje działem administracji rządowej - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury (Dz. U. Nr 134, poz. 1430).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 364, z 2003 r. Nr 96, poz. 874, Nr 162, poz. 1568 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 11, poz. 96 i Nr 261, poz. 2598 oraz z 2005 r. Nr 131, poz. 1091 i Nr 132, poz. 1111.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Kultury
z dnia 20 lipca 2005 r. (poz. 1235)

Załącznik nr 1

WZÓR

WNIOSEK O NADANIE MEDALU "ZASŁUŻONY KULTURZE GLORIA ARTIS"

I. 1. Dane personalne (kandydata - osoby fizycznej):

a) imię i nazwisko

b) data i miejsce urodzenia

c) miejsce zamieszkania

d) miejsce pracy (nazwa zakładu)

e) stanowisko

f) wykształcenie

g) posiadane ordery i odznaczenia:

h) stopień i rok nadania Medalu niższego stopnia

2. Dane ogólne (w przypadku, gdy kandydatem jest osoba prawna):

a) nazwa

b) siedziba

c) charakter działalności, data powstania

II. Przebieg pracy twórczej lub działalności kulturalnej:

III. Opis zasług uzasadniających nadanie Medalu:

(miejscowość, data)

(wnioskodawca)

IV. Wnioskuję o nadanie brązowego/srebrnego/złotego^{*)} Medalu.

V. Opinia właściwego departamentu / biura Ministerstwa Kultury:

(miejscowość, data)

(opiniujący)

VI. Decyzja Ministra Kultury:

Warszawa, dnia

^{*)} Właściwe zakreślić

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY¹⁾**

z dnia 4 sierpnia 2005 r.

w sprawie nadawania odznaki honorowej "Zasłużony dla Kultury Polskiej"

(Dz. U. Nr 159, poz. 1334)

Na podstawie art. 6a ust. 3 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa tryb oraz zasady nadawania odznaki honorowej "Zasłużony dla Kultury Polskiej", jej wzór oraz sposób noszenia.

§ 2. Odznakę "Zasłużony dla Kultury Polskiej", zwaną dalej "odznaką", nadaje się osobom wyróżniającym się w tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury.

§ 3. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z własnej inicjatywy albo na wniosek:

- 1) posłów lub senatorów;
- 2) ministrów lub kierowników urzędów centralnych;
- 3) wojewodów;
- 4) jednostek samorządu terytorialnego;
- 5) podmiotów prowadzących statutową działalność kulturalną, w tym organizacji społecznych, stowarzyszeń i fundacji działających w sferze kultury;
- 6) związków zawodowych;
- 7) dyrektorów państwowych i samorządowych instytucji kultury;
- 8) dyrektorów szkół artystycznych;
- 9) rektorów szkół wyższych;
- 10) kierowników placówek dyplomatycznych lub konsularnych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. Wniosek o nadanie odznaki powinien zawierać:

- 1) dane osobowe oraz dane o przebiegu działalności lub pracy kandydata przedstawionego do wyróżnienia, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) w przypadku gdy kandydatem jest osoba prawna - dane dotyczące tej osoby;
- 3) opis zasług uzasadniających nadanie odznaki.

§ 5. 1. Odznaka ma kształt stylizowanej i złożonej ciemnoczerwonej rozety o średnicy 32 mm. W środku rozety, na okrągłej, białej emaliowanej tarczy, jest umieszczony stylizowany złożony monogram "RP", w otoku zaś tarczy, na srebrzonym tle, napis "ZASŁUŻONY DLA KULTURY POLSKIEJ". Odwrotna strona rozety jest gładka i złożona. Rozeta jest zawieszona na prostokątnej, pionowej klamrze o wymiarach 10 x 41 mm. W górnej części klamry jest umieszczony srebrzony orzeł stylizowany. W dolnej części klamry, pod orłem, są umieszczone pionowe, jednakowej szerokości, emaliowane paski, białe i czerwone. Odznaka jest wykonana z tombaku.

2. Wzór odznaki określony jest w załączniku do rozporządzenia.

§ 6. Odznakę wręcza uroczystie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub osoba przez niego upoważniona.

§ 7. Odznakę przyznaje się osobom fizycznym i prawnym bez względu na obywatelstwo, miejsce zamieszkania i siedzibę.

§ 8. 1. Odznakę nosi się po prawej stronie piersi.

2. W przypadku przyznania odznaki osobie prawnej odznaka przechowywana jest w obiekcie stanowiącym jej siedzibę w sposób zapewniający należyty szacunek.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Kultury: W. Dąbrowski

1) Minister Kultury kieruje działem administracji rządowej - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury (Dz. U. Nr 134, poz. 1430).

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 364, z 2003 r. Nr 96, poz. 874, Nr 162, poz. 1568 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 11, poz. 96 i Nr 261, poz. 2598 oraz z 2005 r. Nr 131, poz. 1091 i Nr 132, poz. 1111

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾**

z dnia 23 stycznia 2006 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie nadawania Medalu "Zasłużony Kulturze
Gloria Artis"**

(Dz. U. Nr 21, poz 158.)

Na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 20 lipca 2005 r. w sprawie nadawania Medalu "Zasłużony Kulturze Gloria Artis" (Dz. U. Nr 149, poz. 1235) załączniki nr 1 i 3 otrzymują brzmienie określone odpowiednio w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Kultury: W. Dąbrowski

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 220, poz. 1889).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 364, z 2003 r. Nr 96, poz. 874, Nr 162, poz. 1568 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 11, poz. 96 i Nr 261, poz. 2598 oraz z 2005 r. Nr 131, poz. 1091 i Nr 132, poz. 1111.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z dnia 23 stycznia 2006 r. (poz. 158)

Załącznik nr 1

**WZÓR
WNIOSEK O NADANIE MEDALU "ZASŁUŻONY KULTURZE GLORIA
ARTIS"**

I. 1. Dane personalne (kandydata - osoby fizycznej):

a) imię i nazwisko

b) data i miejsce urodzenia

c) miejsce zamieszkania

d) miejsce pracy (nazwa zakładu)

e) stanowisko

f) wykształcenie

g) posiadane ordery i odznaczenia

h) stopień i rok nadania Medalu niższego stopnia (w przypadku nadania
Srebrnego lub Brązowego Medalu "Zasłużony Kulturze Gloria Artis")

2. Dane ogólne (w przypadku, gdy kandydatem jest osoba
prawna):

a) nazwa

b) siedziba

c) charakter działalności, data utworzenia osoby prawnej

II. Przebieg pracy twórczej lub działalności kulturalnej:

III. Opis zasług uzasadniających nadanie Medalu:

(miejscowość, data)

(wnioskodawca)

IV. Wnioskuje o nadanie (brązowego/srebrnego/złotego*) Medalu.

V. Opinia właściwego departamentu/biura Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

(miejscowość, data)

(podpis)

VI. Decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

Warszawa, dnia

*) Właściwe zakreślić

W ramach serii „Biblioteczka Reformy” Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało zeszyt poświęcony edukacji regionalnej. Poniżej prezentujemy wybrane zagadnienia, które pomogą usystematyzować posiadaną już wiedzę, a jednocześnie ustalić kierunek efektywnych działań zmierzających do aktywizacji środowiska i kształtowania patriotyzmu lokalnego

Ministerstwo Edukacji Narodowej o edukacji regionalnej – dziedzictwie kulturowym w regionie

Karta Regionalizmu Polskiego

Została uchwalona 25 września 1994 roku we Wrocławiu na V Kongresie Regionalnych Towarzystw Kultury.

Dzieje narodu i państwa polskiego kształtowały się pod wpływem różnorodnych czynników. Tym, co sprawia, że czujemy się członkami narodu, jest poczucie wspólnoty terytorialnej, na które składają się: dziedzictwo historyczne, religijne, społeczno-kulturalne, a zwłaszcza język. Świadomość ta budzi się i rozwija już od dzieciństwa w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim. Ten niewielki obszar zajmowany przez społeczność lokalną to „mała ojczyzna”. Dla każdego człowieka stanowi on punkt wyjścia do formowania się jego postaw.

Dziedzictwo przeszłości i ramy przyrodniczo-geograficzne wpłynęły na ukształtowanie większych wspólnot terytorialnych istniejących w świadomości ludzkiej jako regiony lub ziemie. Charakteryzują się one daleko posuniętym ujednoliceniem tradycji i podobieństwem doświadczeń historycznych. Związki rodzinne, sąsiedzkie, kręgi koleżeńskie i zawodowe, więzi ekonomiczne i wiedza wyniesiona ze szkoły sprawiają, że człowiek dorosły czuje łączność ze swoim regionem. Więż ta, często niedoceniana, może być ważnym czynnikiem przeobrażeń demokratycznych i społeczno-ekonomicznego rozwoju kraju.

Granice małych ojczyzn i regionów z natury nie są wyraźne, bowiem obok cech kulturowych, ekonomicznych i geograficznych wyróżniających te obszary istnieje znacznie więcej wspólnych więzi łączących je w jedną całość - naród i państwo polskie. To sprawia, że ojczyzna nie jest zwykłą sumą regionów, a regionalizacja nie tylko nie zagraża integralności państwa, lecz sprzyja jej umacnianiu.

Rozwój narodu zależy także od więzi z bliższymi i dalszymi sąsiadami Polski. Istniały one zawsze, przyczyniając się do naszego rozwoju kulturalnego i gospodarczego. Ich podtrzymywanie oraz intensyfikacja mają wpływ na ożywienie ekonomiczne i układanie dobrosąsiedzkich kontaktów międzyludzkich.

Każdy człowiek w różnym stopniu i na różne sposoby uczestniczy w życiu społeczności lokalnej, regionu, kraju, a niekiedy Europy czy świata. Ruch regionalistyczny i samorządowy uaktywnia wszystkie środowiska i wyzwala społecznikowską inicjatywę. Twórcze siły intelektualne, kompetencje i zaangażowanie skupionych w nim ludzi przyczyniają się do budowy społeczeństwa obywatelskiego, upodmiotowionego, zdolnego kształtować nowe oblicze regionów i kraju. Tworzymy w ten sposób wśród Polaków i mniejszości narodowych postawy obywatelskie i poczucie solidarności z ideą społeczeństwa, w którym wszyscy obywatele, bez względu na pochodzenie etniczne, społeczne oraz wyznawany światopogląd, mają równe prawa i obowiązki, równy start życiowy.

Sukces dokonujących się w kraju przeobrażeń społecznych i politycznych będzie możliwy, jeśli uwzględnione zostaną następujące zasady:

1. Postęp kraju zależy od rozwoju i pomyślności każdego z regionów, zatem polityka preferencyjna wobec któregośkolwiek z nich nie jest do przyjęcia, w szczególności nie może być akceptowany centralizm wymuszający koncentrację środków materialnych, kulturowych itp. Zasada równości nie wyklucza pomocy regionom o trudniejszych warunkach rozwoju ekonomicznego i cywilizacyjnego.
2. Poszczególne regiony powinny móc decydować o swoich wewnętrznych sprawach, dlatego należy zapewnić im najszerszą samorządność na wszystkich szczeblach zarządzania, łącznie z możliwością wpływania na decyzje ogólnokrajowe.
3. Ustalając podziały administracyjne, należy brać pod uwagę odrębności regionalne oraz potrzeby i wolę mieszkańców.
4. Do podstawowych zadań dla samorządnych regionów należy racjonalne wykorzystanie potencjału intelektualnego, zasobów naturalnych, możliwości ekonomicznych, a także ochrona środowiska przyrodniczego oraz zachowanie i wzbogacanie dziedzictwa kulturowego.
5. Istotny czynnik pełnego życia regionalnego stanowią organizacje samorządowe i społeczne, towarzystwa regionalne i twórcze, związki wyznaniowe, fundacje itp., które są partnerami dla władz i

instytucji, wspomagającymi je swoją wiedzą o regionie, doświadczeniem i aktywnością w projektowaniu przyszłości.

6. Szczególna rola w podtrzymywaniu i kształtowaniu świadomości lokalnej przypada systemowi edukacji. Programy nauczania szkół wszystkich szczebli powinny szeroko uwzględniać tematykę regionalną.
7. Powinnością środowisk naukowych jest uwzględnianie w szerokim zakresie problematyki regionalnej.
8. Treści regionalne powinny stanowić istotną część programów działalności instytucji i organizacji życia kulturalnego, w szczególności muzeów, bibliotek i domów kultury.
9. Tradycyjna kultura regionalna wnosi do kultury narodowej, a poprzez nią do światowej, dziedzictwo polskich wsi i miast. Dbłość o kulturę rodzimą i język ojczysty jest nieodzowna zarówno dla podtrzymania tożsamości regionalnej, jak i narodowej. Zadanie to należy do twórców i animatorów kultury, wspieranych przez władze państwowe i samorządowe.
10. Środki masowego przekazu powinny, oprócz popularyzacji światowego i ogólnopolskiego dorobku kulturalnego, przybliżać także wartości i dorobek kultury regionów.
11. Rola regionalizmu w procesie cywilizacyjnym polega na umiejętnym łączeniu wartości własnych z odmiennymi. Ważną rolę w harmonijnym współistnieniu narodu polskiego z sąsiadami spełniają pograniczne obszary współpracy regionalnej. W ich ramach sąsiadujące narody mogą rozwiązywać wspólne problemy, nawiązywać i utrzymywać przyjacielskie więzi, oddziaływać własną kulturą, wspomagać swoje mniejszości narodowe za granicą na zasadzie wzajemności i równych praw.

Losy historyczne sprawiły, że od wieków najwyższą wartością Polaków jest ojczyzna. Wszelkie nasze działania winny jej służyć. Określając zasady regionalizmu polskiego jesteśmy pomni tego, że dobrem nadrzędnym dla nas wszystkich jest Polska.

Wychowawcze aspekty dziedzictwa kulturowego

„Kultura w swej najgłębszej rzeczywistości nie jest niczym innym, jak szczególnym sposobem, w jaki społeczeństwo rozwija swoje relacje z naturą, stosunki międzyludzkie i stosunek do Boga, ażeby osiągnąć prawdziwie ludzki poziom życia; kultura jest stylem życia współczesnego charakteryzującym i określającym społeczeństwo.” (Jan Paweł II)

W całym procesie wychowania, którego ostatecznym celem jest człowiek jako osoba, nie może zabraknąć świata wartości. Wychowanie bowiem, a więc owo kształtowanie człowieka jako osoby, i to we wszystkich wymiarach, jest bez wartości po prostu niemożliwe. Stąd ważność systemu wartości dla wychowania człowieka.

Przed wszystkim podkreślić należy, iż dziedzictwo kulturowe jest nośnikiem wartości. Oczywiście, stwierdzenie to należy odnieść przede wszystkim do dziedzictwa najbliższego człowiekowi. Można bowiem mówić o kulturze ogólnie rozumianej, a także o kulturze powszechnej i masowej. Najczęściej jest to jednak kultura o konkretnym "obliczu" etnicznym. Mówiąc zatem o wartościach dziedzictwa kulturowego, należy mieć na uwadze własne etniczne dziedzictwo ucznia; jest to przecież dziedzictwo mu najbliższe przez sam fakt urodzenia w konkretnym środowisku.

Aksjologiczny wymiar dziedzictwa kulturowego należy widzieć przede wszystkim w kontekście wspólnoty. To właśnie z używania przez określoną wspólnotę przedmiotów, wykonywania pracy, wypowiadania się, a także pielęgnowania religii, kultywowania piękna, kształtowania obyczajów oraz rozwijania nauki, literatury i sztuki, powstaje dziedzictwo kulturowe swoiste dla każdej wspólnoty. Tym samym dziedzictwo kulturowe jest niejako "odzwierciedleniem duszy" konkretnej wspólnoty. Najogólniej należy przez to rozumieć, że dziedzictwo kulturowe charakteryzuje się całym sposobem gromadzenia i przechowywania wielorakich wartości: intelektualnych, moralnych, społecznych, religijnych i estetycznych. Łącznie tworzą one świat wartości dziedzictwa kulturowego. D. Simonides wyraża to w ten sposób: *bo tu nie chodzi o folklorystyczne obrazki, ale o to, co w regionalnej kulturze jest najgłębsze, o ten układ wartości, które są w życiu najważniejsze*. Dodać przy tym należy, że są to z jednej strony wartości konkretne, w miarę stałe i sprawdzone wielowiekową "użytecznością", z drugiej zaś strony wartości najbliższe osobie, bo nośnikiem ich jest najbliższa osobie kultura, tzn. dziedzictwo kulturowe, w którym człowiek rodzi się, dojrzewa i żyje.

W tym miejscu należy zapytać: jakie znaczenie mają te wartości w całym procesie wychowania młodego pokolenia?

Wartości te "obdarzają" człowieka. Owo "obdarzanie" należy rozumieć w ten sposób, iż wartości własnego dziedzictwa kulturowego są bezpośrednim światem istnienia osoby - są najbliższe człowiekowi, a tym samym odpowiadają jego mentalności. Oznacza to, iż dziecko nie tylko styka się z nimi, ale także w jakimś sensie otwiera się na nie, a następnie je przyswaja. W ten sposób wartości własnego dziedzictwa kulturowego mogą stać się podstawą edukacji i wychowania. Są to także wartości sprawdzone przez wielowiekową tradycję. Wartości najbliższego człowiekowi dziedzictwa kulturowego

powinny zatem być wykorzystywane w edukacji szkolnej. Jeśli bowiem dziedzictwo jest nośnikiem wielorakich wartości, nieodzownym dla rozwoju człowieka, to uwzględnienie owego dziedzictwa w całym procesie edukacji jest w pełni zasadne. Proces ten powinien zawierać kilka celów szczegółowych:

1. Wyposażenie ucznia w zasób podstawowej wiedzy o własnym regionie, jest ona bowiem podstawą akceptacji rodzimego dziedzictwa kulturowego. Dotyczy to wszystkich elementów konstytuujących pojęcie regionu: geograficznego, społecznego i kulturowego.
2. Wydobycie w całym procesie edukacji wielorakich wartości, tkwiących we własnym regionie. Wszystkie bowiem elementy kształtujące pojęcie "regionu": kultura, społeczność, terytorium, są nośnikami wartości.
3. Przygotowanie ucznia do identyfikacji z tymi wartościami. Nie może to jednak być proces narzucania na siłę. Przekaz wiedzy, wydobycie wartości, to propozycje systemu wartości, które młody człowiek może zaakceptować, dokonując własnej identyfikacji. Dlatego też wartości własnego środowiska należy traktować nie jako determinizm, ale jako propozycję, na podstawie której człowiek kształtuje własną hierarchię wartości.
4. Kształtowanie tzw. tożsamości pluralistycznej. Jej istota polega na tym, że młody człowiek, poznając siebie i własne zakorzenienie w bliskiej społeczności, kulturze i terytorium, uczy się trafniej odczytywać i interpretować zachowanie innych, uczy się również szanować ich odmienność.

Celem edukacji regionalnej w procesie dydaktyczno-wychowawczym powinno być zatem kształtowanie poczucia własnej tożsamości ucznia jako podstawy zaangażowania się w funkcjonowanie we własnym środowisku, a także autentycznego otwarcia się na inne społeczności i kultury.

Istotą edukacji regionalnej jest powrót do domu, do źródeł życia każdego człowieka, do źródeł jego etyki i jego języka, a więc do źródeł kultury domowej, lokalnej, regionalnej, narodowej i ogólnoludzkiej (Kazimierz Kosak Głównzewski). To ujęcie dobrze wyraża misję wychowawczą szkoły. Uczeń i jego wszechstronny rozwój, jakość tego rozwoju, integralność wychowania z wiedzą i integralne podejście do wiedzy, indywidualne traktowanie ucznia, patrzenie na niego w perspektywie jego własnej drogi życiowej - to wszystko znajdujemy w edukacji regionalnej.

Edukacja regionalna wprowadza dziecko w żywy, prawdziwy świat - pełen przeżyć, emocji, piękna (niekiedy i brzydoty), doświadczeń i odkryć. To świat kolorów, zapachów i dźwięków. Przewodnikiem, wychowawcą, towarzyszem jest tu nauczyciel przy udziale innych członków społeczności lokalnej i regionalnej. Z tych doświadczeń młody człowiek czerpie w sobie właściwy sposób inspirację, wchłaniając bodźce, uruchamiając zmysły i wyobraźnię.

Edukacja regionalna daje szansę kształcenia całościowego, holistycznego myślenia w kategoriach procesów i systemów, korzystania z doświadczeń historii, przewidywania konsekwencji. Pozwala nabywać - przez uczestnictwo i możliwość dostrzegania związków - wiedzę o świecie oraz swojej w nim roli. Dziecko uczestniczy w tym w sposób naturalny, a towarzyszy mu wychowawca.

"Świat jest jeden, choć różny dla wielu". Jesteśmy świadomi jego jednoczenia się, dostrzegamy, że się kurczy. Elektroniczna mozaikowa hybryda wydarzeń dociera do nas z różnych przestrzeni, prowokuje do bycia kimś innym. Te zagrożenia nie będą maleć. Tożsamość nie jest standardem, nie można jej "nadać" jednym aktem. Tożsamość kulturowa jest wielopoziomowa: ma wymiar rodzinny, lokalny, regionalny, etniczny, narodowy, europejski i globalny. Pozostawienie któregoś z tych poziomów na uboczu albo zbytne preferowanie jednego z nich prowadzi do zamknięć, separatyzmów, zaściankowości, a także centryzmów i totalitaryzmów. Edukacja regionalna stwarza bezpieczne warunki dla kształtowania się tożsamości jednostkowej i wspólnotowej, gdy jest opierana na poszanowaniu różnic, na otwartości na drugiego człowieka, na siebie nawzajem.

Nie bez znaczenia dla dziecka jest to, jak zostaje ono wprowadzone w edukację. Twórczość, aktywność, możliwość ekspresji, to formy "wypowiadania siebie". To właśnie aktywność kształtuje umiejętność myślenia w działaniu, wiąże dziecko z własnym środowiskiem, kształtuje jego umiejętność współpracy i postawy obywatelskie. Twórczość pozwala budować i umacniać siebie.

Edukacja regionalna daje szansę komunikowania między członkami społeczności lokalnej i regionalnej. Stwarza przestrzeń rozmowy, dialogu, gdzie przerzucane są pomosty między ludźmi, pozwalające rozwijać rozumienie i współodczuwanie. Kształtuje empatię. Uruchamia "rozmowę w czasie" - między pokoleniami. Taka rozmowa wymaga odpowiedniego języka.

Czym jest język w edukacji regionalnej? Jaką pełni rolę w społeczności etnicznej? Na przykładzie języka kaszubskiego widać, że rozwija i dowartościowuje dziecko. Staje się jądrem tożsamości, jądrem duszy - jest czynni-

kiem rozwijającym poczucie tożsamości. To także środek komunikacji, który tworzy więzy wspólnotowe.

Uznaje się, że każdy z naturalnych języków w odmienny sposób narzuca postrzeganie świata i pewne sposoby myślenia. Odnosi się to także do "małych języków". Wielojęzyczność stanowi zatem szczególnie rodzaj bogactwa człowieka.

Edukacja regionalna ma wymiar wychowawczy nie tylko w odniesieniu do ucznia. Jawi się jako płaszczyzna integracji i przemiany świadomości także w odniesieniu do dorosłych, do nauczycieli. Świadome i przemyślane próby wejścia w edukację regionalną pozwolą nawiązać współpracę, przebudować warsztat pracy.

Poszanowanie własnego dziedzictwa drogą do poszanowania innych kultur

Polska od wieków jest w Europie pomostem między Wschodem a Zachodem. To powodowało, że na ziemiach polskich, w każdym okresie ich burzliwej historii, zamieszkiwali ludzie tworzący niezwykle mieszaną narodową i etniczną.

Każda z grup narodowościowych, wyróżniająca się odmiennością języka, obyczajów i tradycji, wniosła do kultury polskiej cenny wkład, czerpiąc zarazem z bogactwa kultury otoczenia, w którym sama żyła. To dlatego kulturę powstającą na ziemiach określanych jako pogranicze cechowała zawsze największa dynamika, a formy jej materialnego wyrazu, przejawiające się w architekturze, malarstwie, muzyce, literaturze, tradycji i obrzędach ludowych - zadziwiają dziś swą różnorodnością i bogactwem.

Kultura mniejszości narodowych nie musi być jedynie "spuścizną historyczną", ale może stawać się ważnym elementem tego, co obecne pokolenia wnoszą dzisiaj do kultury regionu i kultury ogólnonarodowej.

Wydaje się, że jednym z podstawowych celów, ku któremu powinny zmierzać działania wychowawcze, powinno być kształtowanie wśród uczniów postawy szacunku dla każdego człowieka, należnego mu z racji jego godności osoby ludzkiej. Taka postawa umożliwi otwarcie na "inność" drugiego człowieka i akceptację jego odmienności, przejawiającej się w języku, wyznaniu, tradycji i innych elementach współtworzących kulturę. Cel ten - kształtowanie postawy szacunku dla każdego człowieka - powinien przyświecać działaniom wychowawczym podejmowanym już w pierwszym etapie edukacyjnym, przy realizacji treści określonych w podstawie programowej dla kształcenia zintegrowanego. Umiejętność otwarcia na inne kultu-

ry narodowe i etniczne występujące w regionie w dużej mierze zależą będzie od tego, jak będzie przebiegać to pierwsze "przestąpienie progu" domu rodzinnego, poznawanie jego najbliższego otoczenia i jego sąsiadów.

Edukacja regionalna - dziedzictwo kulturowe w regionie ma szansę stać się drogą do akceptującego poznania kultur innych narodowości i grup etnicznych, jeśli bardziej od tego, co różni i dzieli, będzie wydobywała i ukazywała w nich to, co - przy zachowaniu własnej tożsamości - ubogaca różnorodnością i wnosi walor wartości ogólnoludzkich. Co więcej - prowadzić może do kształtowania postaw gotowości do budowania dobra wspólnego.

Poszukiwanie i odkrywanie związków łączących tradycję rodzimą z tradycjami bliższych i dalszych sąsiadów, wyrażających swe przeżycia w odmiennym języku, innej wrażliwości plastycznej czy muzycznej, może stać się dla młodego człowieka nie tylko wielką przygodą intelektualną, ale przede wszystkim ubogacającym doświadczeniem spotkania z kulturą narodu lub grupy etnicznej, w której on wyrósł i z którą się utożsamia.

Wskazówki metodyczne i organizacyjne

Istnieje wielu naturalnych sprzymierzeńców w edukacji regionalnej, którzy czekają na nawiązanie kontaktu, na inicjatywę dla podjęcia wspólnych działań.

Poznanie własnego regionu i jego dziedzictwa kulturowego odbywa się od wczesnego dzieciństwa. Musimy wobec tego zdawać sobie sprawę, że proces ten nie zaczyna się dopiero w klasie czwartej szkoły podstawowej, lecz jest kontynuacją wcześniejszego etapu, zapoczątkowanego przez rodzinę dziecka i w przedszkolu, a także przez nauczyciela w młodszych klasach szkoły podstawowej.

Zorganizowaną edukację regionalną należałoby rozpoczynać w wieku przedszkolnym i realizować na każdym etapie edukacji, poprzez stosowanie form i metod pracy właściwych do rozwoju psychofizycznego i intelektualnego oraz możliwości percepcyjnych i twórczych dziecka.

W celu ułatwienia stawiania pierwszych kroków w poznawaniu własnego regionu tym dzieciom, które z różnych względów takich kroków jeszcze nie poczyniły, wskazane byłoby przeprowadzenie pierwszych zajęć na ten temat w terenie. Dobrze byłoby, gdyby lekcje te rozpoczął wychowawca klasy. Podczas takiej lekcji terenowej w najbliższej okolicy nauczyciel łatwo może zorientować się, jaka jest wiedza dzieci, jakie więzi zostały wytworzone z własnym regionem oraz jakie postawy wobec niego reprezen-

tują różni uczniowie. Takich lekcji w terenie powinno być, w miarę możliwości, jak najwięcej. Jak wiadomo, zajęcia terenowe służą lepszemu poznaniu miejsca zamieszkania oraz nawiązywaniu rozmaitych więzi - zarówno z najbliższą okolicą, jak i rówieśnikami w klasie, a także nauczycielem prowadzącym zajęcia.

Osiągnięcia uczniów zdobyte w trakcie realizacji edukacji regionalnej - dziedzictwa kulturowego w regionie zależne są ponadto od:

- zróżnicowania treści, form i metod pracy oraz przystosowania ich do specyficznych cech okolicy, regionu, tradycji lokalnych, aktywności społecznej, infrastruktury oświatowo-kulturalnej itp.,
- wykorzystania programów telewizji, zwłaszcza lokalnej, audycji radiowych oraz materiałów dokumentacyjnych,
- warunków materialnych rodziców ucznia.

Przede wszystkim jednak osiągnięcia uczniów zależne są od osobistego zaangażowania nauczycieli, od ich więzi z regionem, świadomości, jak ważną rolę spełnia on w ich życiu i od związanej z tym działalności na rzecz regionu i jego dziedzictwa kulturowego. Również od tego, czy potrafią "patrzeć sercem" zarówno na własny region, jak i młode pokolenie, które dorasta między innymi po to, by pielęgnować i pomnażać to dziedzictwo.

Edukacja regionalna dotyczy zarówno dzieci i młodzieży, jak i nauczycieli, chociaż edukacja ta ma różne cele, charakter i zakres. Istnieje wielu naturalnych sprzymierzeńców w edukacji regionalnej, którzy czekają na nawiązanie kontaktu, na nauczycielską inicjatywę dla podjęcia wspólnych działań. Są nimi samorządy lokalne, placówki muzealne (w tym skanseny), regionalne towarzystwa kultury i towarzystwa naukowe oraz domy kultury i ośrodki dydaktyczne parków narodowych i krajobrazowych.

Nauczyciele mogą również oczekiwać pomocy od Stowarzyszenia CIOFF (Polska Sekcja Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwali i Sztuki Ludowej), a także od Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Ligi Ochrony Przyrody, uniwersytetów ludowych oraz innych towarzystw i organizacji. Przez wojewódzkie ośrodki metodyczne, uniwersytety i inne wyższe uczelnie (studia podyplomowe) powinny być organizowane kursy szkoleniowe, warsztaty i seminaria dla nauczycieli. Radą służą zawsze nauczyciele doradcy w ramach spotkań metodycznych, konferencji, konsultacji.

Możliwe są różne formy uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu kulturalnym regionu, takie jak:

- kontakty ze środowiskiem, z reprezentantami lokalnej kultury, twórcami i artystami ludowymi, regionalistami, historykami itp,
- czytanie publikacji o tematyce regionalnej, przyrodniczej, ekologicznej, folklorystycznej, krajoznawczej, historycznej, dotyczącej antropologii kulturowej,
- redagowanie szkolnego pisma o charakterze regionalnym,
- korzystanie z audycji i nagrań radiowych oraz telewizyjnych, tworzenie własnych, amatorskich nagrań, na taśmie magnetofonowej i wideo,
- poznawanie zabytków kultury narodowej, dorobku historyczno-kulturalnego, dorobku historyczno-kulturalnego, kultury materialnej, architektury, tradycji (muzea, izby regionalne), parków narodowych i krajobrazowych,
- promowanie walorów własnego regionu w różnych formach,
- udział w pracy kół, zespołów, klubów, np. regionalistów, etnografów, nauki gry na instrumentach ludowych, uczestnictwo w grupach i zespołach folklorystycznych, teatralnych, rękodzielniczych itp.,
- uczestnictwo w biesiadach folkloru, nauce pieśni, tańców, udział w wystawach, pokazach, warsztatach oraz spotkaniach regionalnych, wojewódzkich i centralnych,
- udział w sekcjach popularnonaukowych dotyczących regionu i jego dziedzictwa kulturowego,
- udział w tworzeniu i prowadzeniu muzeów szkolnych itp.

Każda forma działalności powinna być przez nauczyciela dostrzeżona i pozytywnie oceniona. Pamiętać należy, że pochwalenie dziecka, wręczenie mu dyplomu uznania, wystosowanie listu do rodziców, jest również formą oceny i ważnym elementem wychowawczym - jest dowartościowaniem dziecka.

Ewa Repsch i inni

O edukacji regionalnej - dziedzictwie kulturowym w regionie
Biblioteczka Reformy, Zeszyt 24, MEN, Warszawa, sierpień 2000

Regionalizm w bibliotece

Istotą regionalizmu jest troska o zachowanie w „małej ojczyźnie” wartości tradycji, dopełnienie wartości dzisiejszych i stworzenie jej wartościowej przyszłości. Budzenie postaw szacunku dla dziedzictwa kultury lokalnej jako jednego z wielu pełnoprawnych elementów wielkiego unicum kultury człowieka to jedno z wielu zadań, przed którymi stoi współczesna biblioteka. Instytucje kulturalne, oświatowe, naukowe starają się mieć wkład w upowszechnianie idei regionalizmu. Do takich instytucji należą również biblioteki.

Do głównych zadań każdej biblioteki należy gromadzenie i opracowanie zbiorów. (...)

W chwili obecnej każda biblioteka – publiczna, pedagogiczna, akademicka, szkolna, stara się gromadzić zbiory regionalne. Występują one w różnej postaci i formie:

1. Wydawnictwa zwarte
2. Wydawnictwa ciągłe
3. Zbiory specjalne (rękopisy, stare druki, zbiory kartograficzne, muzyczne, graficzne oraz dokumenty życia społecznego. Wśród tej grupy zbiorów znajdują się także materiały audiowizualne: fotografie, przezrocza, mikrofilmy, filmy, płyty i inne.

Dokumenty życia społecznego (DŻS-y) to grupa materiałów wyróżniona w bibliotekach ze względu na kryterium treściowe, mniejsze znaczenie ma forma zewnętrzna.

Posiadają one głównie funkcje informacyjne o aktualnych wydarzeniach na terenie regionu lub miasta. Materiały tego typu ukazują się szybko, podobnie jak czasopisma, ale w odróżnieniu od nich zawierają informacje ograniczone do jednego tematu, zagadnienia. Ich duża liczba i różnorodność wymusza odmienny sposób gromadzenia, opracowania i udostępniania.

Zbiory kartograficzne, muzyczne i graficzne będą zaliczane do regionalistów, jeśli ich tematyka jest związana bezpośrednio z daną miejscowością, gminą. Będą to wówczas nagrania muzyków, pochodzących z danego terenu, ale także utwory muzyczne wykonywane na określonym obszarze. Podobnie będzie ze zbiorami graficznymi i oglądowo – słuchowymi (np. filmy).

Cennymi materiałami zawierającymi elementy regionalizmu są prace dyplomowe, magisterskie i doktorskie. Omawiają one najczęściej ważne zagadnienia dotyczące historii, rozwoju i działalności instytucji, placówek regionalnych itp. (...)

W działalności bibliotek nie może zabraknąć treści związanych z poszerzaniem wiedzy o mieście i regionie. Do najpopularniejszych materiałów bibliograficznych zawierających wykazy literatury na dany temat należą:

1. Bibliografie regionalne (uporządkowany spis dokumentów wg przyjętych kryteriów, mający określone zadania informacyjne)
2. Zestawienia bibliograficzne (mają najczęściej charakter tematyczny i obejmują ograniczoną liczbę pozycji na wybrany, stosunkowo wąski temat)

3. Przeglądy piśmiennictwa (informacje w formie opisowej na określony temat, przygotowane na podstawie analizy treści odpowiednio dobranego zestawu dokumentów oraz ich bibliograficzny spis, załączony do części opisowej) (...)

Pracownicy bibliotek starają się na bieżąco aktualizować informacje na temat swojej miejscowości i regionu. W tym celu zakłada się kartoteki, czyli uporządkowany w określonym układzie zbiór kart dokumentacyjnych. Karty mogą być uporządkowane wg UKD, własnych branż i dziedzin, deskryptorów, słów kluczowych oraz w innych układach specjalnych.

Kartoteki są najbardziej bieżącym źródłem wiedzy. Czytelnicy chętnie z nich korzystają, gdyż po wyszukaniu odpowiednich informacji z kart otrzymują natychmiast interesujące ich czasopisma.

Regionalizm w pracy bibliotek, szkół i innych placówek oświatowych winien kojarzyć się z popularyzacją wiedzy przyrodniczej, geograficznej, etnograficznej, literacko - językowej i innej związanej z przeszłością i teraźniejszością regionu.

Treści edukacji regionalnej można przekazywać w różny sposób. Bardzo ważna jest różnorodność form pracy dydaktyczno - wychowawczej, wprowadzenie metod aktywizujących uczniów oraz kształtujących w nich pozytywne postawy do regionu i ojczyzny.

Do najciekawszych aktywnych form poznania regionu należą:

1. Spacery i wycieczki w celu poznania zabytków miejscowości i jej historii, pomników przyrody i całego bogactwa środowiska przyrodniczego.
2. Uroczystości szkolne w celu kultywowania tradycji i obrzędów ludowych
3. Konkursy wiedzy o najbliższej okolicy, konkursy tańców regionalnych, degustacje potraw regionalnych i pokazy - nauka ich przyrządzania
4. Tworzenie zespołów wokalnych i tanecznych z repertuarem regionalnym
5. Stworzenie okazji do zapoznania dzieci z gawędami o starych zwyczajach i obrzędach

6. Spotkania z artystami i twórcami lokalnymi, wizyty w muzeum, galerii
7. Wykorzystanie twórczości poetów i pisarzy, zbioru legend związanych z miejscowością
8. Urządzanie kącików regionalnych z wykorzystaniem eksponatów pozyskanych i wypożyczonych
9. Eksponowanie prac plastycznych dzieci, konkursy o tematyce regionalnej
10. Organizowanie gier i zabaw o tematyce związanej z regionem
11. Spotkania z przedstawicielami dominujących lub ginących zawodów w regionie
12. Działalność proekologiczna – docenianie wartości krajobrazu lokalnego, przyrody rodzimej, dbania o nią, wykorzystywanie eksponatów przyrodniczych do twórczości plastycznej dzieci

Rola biblioteki w kulturze, w przekazie dziedzictwa jest ogromna. Wspólne działania bibliotek na rzecz wychowania dla regionu i kraju zwiększają szanse emocjonalnego związania młodych pokoleń z miejscem zamieszkania. W edukacji regionalnej łączy się historia z teraźniejszością, a jednostka ze społecznością. Istotne jest też integrowanie treści poznawczych z wychowawczymi, zwłaszcza, że proces budowania świadomości, w tym regionalnej i społeczno – kulturalnej, bazuje nie tylko na przekazie informacji, ale również na przekazywaniu doznań i stanów emocjonalnych.

Skrót artykułu Agaty Arkabus: Regionalizm w bibliotece
Poradnik Bibliotekarza, 2005 nr 7-8, s.13-16

Edukacja regionalna

Wiele się ostatnio mówi o edukacji regionalnej, roli biblioteki w kształtowaniu świadomości lokalnej. Źródeł tego zjawiska należy szukać z jednej strony w chęci obrony swojej „małej ojczyzny” w dobie unifikacji i uniformizacji społeczeństwa, z drugiej - w chęci zatrzymania i poznania własnej tożsamości kulturowej i narodowej. Zachowanie własnej odrębności daje bowiem człowiekowi poczucie przynależności do konkretnego miejsca, do rodzimej kultury, wspólnoty, która to przynależność daje poczucie odrębności i bezpieczeństwa, co z kolei prowadzi do podmiotowego traktowania wszelkich działań i inicjatyw lokalnych.

Wychodząc naprzeciw tym zjawiskom, w oparciu o podstawy programowe edukacji regionalnej dla szkół podstawowych i gimnazjów, realizuję indywidualny, jak mi się wydaje, model edukacji czytelniczej opartej o dziedzictwo kulturowe w regionie. Wiedza dzięki temu zdobyta pozwala uczestnikom edukacji czytelniczej, wzmocnić emocjonalne więzi z miejscem, w którym żyją w oparciu o własne wybory czytelnicze. Powszechnie przecież wiadomo, iż zasadniczym warunkiem zachowania własnej tożsamości i jej trwania jest właśnie przekaz dziedzictwa kulturowego. Ja rozumiem go przede wszystkim w kategoriach literatury, historii, żywej tradycji, folkloru oraz języka.

Umożliwienie szczególnie dzieciom i młodzieży poznania własnego dziedzictwa kulturowego powinno odbywać się od najmłodszych lat. Należy je realizować poprzez formy i metody pracy w kontekście zdarzeń i sytuacji charakterystycznych dla danego regionu, miejscowości (wszelkiego rodzaju dni, rocznic, uroczystości i jubileuszy lokalnych).

Celem edukacji czytelniczo – regionalnej jest wykształcenie w czytelnikach poczucia własnej tożsamości regionalnej, jako impulsu do zaangażowania się w funkcjonowanie własnego środowiska i otwarcie na wszelkie inicjatywy lokalne.

Zadaniem bibliotekarza jest, moim zdaniem, wyposażenie potencjalnego uczestnika imprez lokalnych w zasób wiedzy o własnej okolicy w kontekście historii własnego państwa i narodu. Uświadomienie mu historii własnego regionu, wprowadzenie go w świat wartości jego środowiska, w tym kształtowania poczucia tzw. Tożsamości pluralistycznej, otwartej postawy wobec innych kultur.

Aby program edukacji czytelniczo – regionalnej był dla uczniów ciekawy, treści proponowane przez bibliotekarza powinny być atrakcyjne, przekazywane jak najbardziej różnorodnymi metodami. W zrealizowanym

w minionym roku szkolnym w filii bibliotecznej nr 7, projekcie edukacji regionalnej – Dziedzictwo kulturowe w regionie „Literackimi ścieżkami Puław”, autorki projektu (niżej podpisana i Alicja Lewtak nauczyciel języka polskiego w Gimnazjum Publicznym nr 1 w Puławach) zastosowały różne metody aktywizujące, takie jak:

- warsztaty literackie z młodą poetką puławską Anną Filipiak
- wycieczkę z przewodnikiem, w celu poznania skarbów architektury i kultury ukrytych w parku puławskim
- wykład monograficzny „Szlakiem pomników pamięci w naszym mieście”
- warsztaty „Puławy w oczach twórców oświeceniowych”, gdzie młodzież tworzyła na zajęciach utwory o swoim mieście w gatunkach charakterystycznych dla epoki oświecenia.
- wieczorek poetycki „Zaprezentujmy swoją twórczość”, w czasie którego chętni mogli pochwalić się własnymi utworami literackimi i muzycznymi
- prelekcja przedstawiciela Wydziału Promocji i Integracji Europejskiej Urzędu Miasta pt. „Bądźmy dumni z naszego miasta”, w trakcie której młodzież mogła min. poznać insygnia miejskie

Na przykładzie tego projektu widać, iż treści programowe powinny być tak dobrane, aby opierały się o księgozbiór biblioteki, co skumulowało się w wykładzie „Puławy – literackie inspiracje”.

Szczególne walory posiadają metody aktywizujące (warsztaty, wycieczki, prezentacje), które spełniają postulat aktywnego i pogładowego zdobywania wiedzy, kształtują merytoryczne i formalne umiejętności czytelnika, wprowadzanego w świat historii, tradycji i wartości swojego miejsca zamieszkania, w aspekcie literatury i twórców z nim związanych.

W obliczu zmian cywilizacyjnych i gospodarczych, a co za tym idzie unifikacji naszego życia, widać wyraźną potrzebę wypełniania pustki dotyczącej działań promujących wartości własnego regionu, w kontekście książki i czytelnictwa. Wydaje mi się, iż jest to bardzo ważny segment do zagospodarowania właśnie przez biblioteki jako instytucje kształtujące świadomość kulturową.

Edukacja regionalna stanowi bowiem ważny element rzeczywistości społecznej, stwarzający warunki do poznania i kształtowania postaw wobec własnego dziedzictwa kulturowego, szczególnie w postępującym obecnie procesie globalizacji. Ponadto bardzo ważne jest przygotowanie czytelnika do twórczego i świadomego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym. Myślę więc, iż działania podejmowane przez biblioteki poprzez edukację regionalną służą budowaniu aktywnej postawy wobec poznawanych treści i rozwijaniu osobowości czytelniczej.

Spojrzenie na tę sprawę, w kontekście podejmowanych przeze mnie działań, stanowi okazję do analizy roli biblioteki. Należy zwrócić uwagę, że edukacja regionalna jest procesem, który nie tylko odbywa się w szkole czy bibliotece, ale także w domu rodzinnym. I tu właśnie jest pole do działania dla biblioteki jako instytucji skupiającej ludzi w różnym wieku. Dobrze pomyślany program edukacji czytelniczo – regionalnej, stwarza bowiem sytuacje do spotkania w jednym miejscu wielu pokoleń (np. wieczorek poetycki, zgromadził zarówno kolegów z klasy, rodziców, jak i przyjaciół oraz nawet dziadków; prelekcje, wykłady także mają charakter otwarty, ponieważ w tym czasie biblioteka normalnie funkcjonuje).

Przebiegający w ten sposób proces edukacji czytelniczej i regionalnej ma wiele zalet. Rozwija wiedzę o kulturze regionu, rozbudza patriotyzm lokalny, propaguje literaturę i twórców lokalnych. Niekiedy też staje się inspiracją do budowania własnej tożsamości, wskazując na korzenie łączące ich z rodzinną ziemią, poznanie walorów miejscowej kultury, folkloru, pamiętek po przodkach, a przede wszystkim kształtuje osobowość czytelniczą i wyzwała aktywność intelektualno – poznawczą.

Elżbieta Nawrocka st. kustosz,
kierownik filii bibliotecznej nr 7 w Puławach
Przedruk: „Poradnik Bibliotekarza” 2006, nr 1

OBCE RZECZY WIEDZIEĆ DOBRZE, SWOJE OBOWIĄZEK

Regionalizm w bibliotece

Projekt kulturalny

Jest przedsięwzięciem, które może samodzielnie zrealizować każdy bibliotekarz w oparciu o własne pomysły i działania, a projekt ma pomóc je usystematyzować i pozwoli na podjęcie działań długofalowych. W ten sposób biblioteka staje się miejscem wielu zdarzeń, prowadzonych według określonego celu i metody, czego wynikiem będą przewidziane programowo efekty.

Spektrum tematyczne zależy od samego bibliotekarza, a wynika ze specyfiki każdej placówki, środowiska, bliskości szkół i innych instytucji.

W pracy bibliotekarza najczęściej podejmowane działania dotyczą warsztatu, a więc edukacji czytelniczej, medialnej, regionalnej czy ekologicznej.

Projekt kulturalny w rozumieniu działań podjętych przez bibliotekarza, zmierza do zebrania, opracowania, usystematyzowania informacji o jakimś zagadnieniu na prowadzonych zajęciach i zaprezentowania wyników pracy popartych różnymi opracowaniami w postaci: rysunków, komiksów, wystaw, albumów, kronik, gazetek itp., czyli materiałów mogących posłużyć jako przykład interdyscyplinarnych efektów naszej pracy.

Sam projekt jest zadaniem długoterminowym, obszernym, koordynowanym przez bibliotekarza, czasami we współpracy z nauczycielem przedmiotu.

Metoda projektów pozwala rozwijać takie umiejętności jak:

- współpraca w grupie,
- uzyskiwanie, selekcja i przetwarzanie informacji,
- prezentacja poglądów, umiejętność ich prezentowania,
- planowanie i opisywanie działań,
- organizacja pracy,
- kreatywność myślenia,
- samodzielność działań.

SZCZEGÓŁOWE OKREŚLENIA PROJEKTU

1. Temat projektu (zgodny z podjętymi założeniami)
2. Organizatorzy
3. Adresaci (do kogo jest skierowany)
4. Cele: cel projektu (po co to robimy?)
 cele operacyjne (co chcemy osiągnąć?)
5. Założenia organizacyjne:
 - źródła informacji;
 - metody (w grupach, indywidualna);
 - forma zajęć, konwencja: (lekcja biblioteczna, zajęcia edukacyjne, zabawa czytelnicza, zajęcia plenerowe, wycieczka).

- warsztaty);
- niezbędne pomoce, materiały.
6. Czas trwania projektu od.... do....
(zajęcia w czasie ferii, wakacji, raz w miesiącu przez cały rok szkolny)
 7. Szczegółowy harmonogram.
 8. Promocja (informacja w mediach, rodzaje materiałów reklamowych).
 9. Kosztorys.
 10. Ocena projektu (ewaluacja).
Prezentacja projektu – zakończenie.

O czym trzeba pamiętać przy pisaniu projektu:

1. Temat musi odpowiadać przyjętej misji Twojej biblioteki.
2. Dokonaj gruntownej analizy tego, co i w jaki sposób chciałabyś zrealizować.
3. Wybierz dobrego współautora projektu.
4. Zrób potrzebną dokumentację.
5. Określ jasno i precyzyjnie cele.
6. Sformułuj realnie zadania do zrealizowania.
7. Przestrzegaj rygorystycznie ich terminowej realizacji.
8. Uwzględnij mechanizmy ewaluacji projektu.
9. Dbaj o dokumentację – konspekt z każdego zrealizowanych zajęć.
10. Weź pod uwagę zasoby, którymi dysponujesz.

Edukacja regionalna

Oparta jest o program ścieżki edukacyjnej dla szkoły podstawowej i gimnazjum realizowany w oparciu o rozporządzenie MEN z 15 lutego 1999 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Rolą biblioteki w realizacji tego tematu jest aktywizacja środowiska w zakresie treści, które znalazły się w jednym z trzech modułów edukacji regionalnej - **dziedzictwa kulturowego w regionie**.

Celem działań podejmowanych przez bibliotekę jest:

- Aktywizacja biblioteki w środowisku lokalnym.
- Poznawanie różnych źródeł informacji o regionie i własnej miejscowości.
- Uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach.
- Nabycie umiejętności korzystania ze zbiorów.
- Zbieranie, selekcjonowanie i opracowywanie zebranych materiałów.
- Kształtowanie aktywnej postawy wobec rzeczywistości.

Program edukacji regionalnej ma charakter interdyscyplinarny. Obejmuje on zespół elementów, na który składają się:

- Przeszłość historyczna: dzieje regionu, losy własnej rodziny.
- Kultura: materialna, duchowa, tradycja, gwara.
- Społeczeństwo lokalne: rodzina, przyjaciele, znajomi.
- Krajobraz: składniki naturalne, parki krajobrazowe, narodowe, kamieniołomy, ścieżki edukacyjne itd.

Na etapie szkoły podstawowej:

Obejmuje następujące zagadnienia:

- najbliższe otoczenie domu rodzinnego, sąsiedztwa, biblioteki, szkoły,
- ogólna charakterystyka kulturowa, geograficzna,
- podstawowe nazewnictwo, główne symbole regionalne,
- język regionu, gwara,
- elementy historii regionu i ich związki z historią i tradycją własnej rodziny,
- lokalne i regionalne święta, tradycje, obyczaje, zwyczaje,
- miejscowe podania, muzyka, przysłowia,
- tradycyjne rzemiosło, sztuka ludowa, folklor,
- sylwetki osób zasłużonych dla środowiska lokalnego, regionu, kraju.

Na etapie gimnazjum:

- rola regionu i jego związki z innymi regionami Polski,
- położenie i zróżnicowanie przestrzenne regionu,
- charakterystyka i pochodzenie społeczności regionalnej,
- historia regionu i jego najwybitniejsi przedstawiciele,
- język regionalny, gwary, nazewnictwo regionalne,
- miejscowe nazwy, imiona, nazwiska,
- dzieje kultury regionalnej,
- tradycje, obyczaje, zwyczaje,
- muzyka, sztuka folklorystyczna,
- zabytki przyrody i architektury w regionie,
- historia i tradycja własnej rodziny na tle historii i tradycji regionu.

W edukacji regionalnej niezmiernie ważne jest działanie na emocje w celu wykształcenia w odbiorcy odpowiedzialności za najbliższe otoczenie, zwiększenie świadomości obywatelskiej i wyzwolenie inicjatyw.

Celem działań podejmowanych przez bibliotekarza jest stworzenie możliwości nawiązania więzi między człowiekiem, a jego otoczeniem.

Kontynuowanie projektu – edukacja regionalna:

1. Cele:

- promocja biblioteki w środowisku lokalnym,
- edukacja czytelnicza i kulturowa,
- nabycie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji,
- poznanie historii regionu, własnej miejscowości,
- poznanie najbliższego środowiska i specyfiki regionu,
- kształtowanie świadomości lokalnej i dumy z przynależności do Małej Ojczyzny: rodziny-miasta, regionu-kraju,
- poznanie sylwetek osób związanych z regionem,
- poznanie cech charakterystycznych dla regionu: kuchnia – strój- gwara – architektura – przyroda,
- poznanie zmieniających się zwyczajów.

2. Zadania biblioteki:

- wprowadzenie w życie kulturowe wspólnoty lokalnej,
- promocja biblioteki i księgozbioru,
- kształtowanie tożsamości narodowej i świadomości obywatelskiej,
- propagowanie historii i kultury regionu,
- identyfikacja z bliskim środowiskiem swojego bytu,
- umożliwienie dzieciom i młodzieży poznania własnego dziedzictwa kulturowego,
- wyposażenie w zasób wiedzy o własnym regionie, okolicy,
- wprowadzenie odbiorcy programu w świat wartości jego środowiska,
- zaprezentowanie i wydobywanie w procesie edukacji bibliotecznej wartości tkwiących we własnym regionie w kontekście wartości narodowych, państwowych, ogólnoludzkich: materialnych i duchowych.

3. Przewidywane osiągnięcia:

- promocja biblioteki w środowisku lokalnym,
- wzrost czytelników i wypożyczeń,
- aktywizacja środowiska,
- realizacja programów autorskich i projektów kulturalnych,
- foldery, wystawy o własnej miejscowości i regionie wykorzystujące różne źródła,
- przygotowanie użytkownika biblioteki do twórczego i aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym swojej miejscowości,
- rozwijanie twórczego myślenia wśród uczestników zajęć,
- przedłużenie okresu kontaktu uczestnika z biblioteką już po zakończeniu projektu.

4. Procedury osiąganych celów:

- zajęcia edukacyjne,
- wyszukiwanie i opracowywanie wiadomości (księgozbiór biblioteki, czasopiśma, Internet),
- warsztaty,
- tworzenie folderów,
- prace językowe (biogram, slogany reklamujące, regulaminy, legendy),
- portfolio (teczki, folderki, albumy fotograficzne),
- wywiady,
- prezentacje,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- prelekcje (m.in. zaproszonych gości),
- projekty (albumy, rysunki, prace plastyczne),
- wystawy (galeria biblioteki),
- drzewa genealogiczne,
- małe formy literackie (poezja, opowiadania),
- konkursy.

5. Ewaluacja.

- Liczba uczestników w proponowanych zajęciach.
- Liczba czytelników i wypożyczeń.
- Zainteresowanie działem regionalnym.
- Publikacje w lokalnych mediach (prasa, radio, telewizja).
- Przybyli goście na zakończenie projektów czy programów.
- Zainteresowanie treściami programowymi ścieżki przez nauczycieli szkół.
- Ankieta.

Rola bibliotekarza w realizacji programu edukacji regionalnej jest:

1. Promocja biblioteki jako instytucji kultury.
2. Propagowanie literatury regionalnej, popularnonaukowej i pięknej.
3. Realizacja programu w oparciu o księgozbiór własnej biblioteki.
4. Inspiracja do praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy.
5. Program może stanowić materiał do stworzenia rocznego projektu edukacji regionalnej.
6. Rozbudzanie patriotyzmu lokalnego i zwiększenie świadomości obywatelskiej.

Przykładowe projekty

„My i środowisko”

Kultura, architektura i przyroda regionu.

Realizacja metodą projektu.

Ogólne założenia zajęć:

1. Popularyzacja kultury i literatury regionalnej.
2. Poznanie i penetracja najciekawszych pod względem architektonicznym i przyrodniczym zakątków najbliższej okolicy.

Cele poznawcze:

1. Wykorzystanie literatury z różnych dziedzin wiedzy zgromadzonej w bibliotece.
2. Rozbudzenie świadomości czytelniczej w kontekście literatury regionalnej.
3. Poznanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w regionie.

Cel główny:

Popularyzacja literatury regionalnej poprzez poznanie najbliższej okolicy.

Cele szczegółowe:

1. Wyposażenie czytelnika w wiedzę i umiejętność swobodnego poruszania się w środowisku literatury popularnonaukowej.
2. Pokazanie i wydobywanie wartości w najbliższym otoczeniu (architektury, przyrody, przywiązania do miejsca urodzenia).
3. Kształtowanie świadomości patriotyzmu lokalnego.

Metoda:

Projekt badawczy.

Formy pracy:

Indywidualna, grupowa, prelekcja, warsztaty.

TEMAT	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI
Dziedzictwo kulturowe regionu	Poznanie regionu w kontekście historyczno-geograficznym	• lekcja biblioteczna prezentująca dział regionalny, • wykorzystanie literatury ze zbiorów prywatnych czytelników biblioteki, • mapa terenowa miejscowości i okolicy, • prelekcja historyka, przewodnika, nauczyciela przedmiotu, bibliotekarza,
Poznanie skarbów architektury	Poznanie literatury popularnonaukowej i zgromadzenie informacji na ten temat. Nawiązanie kontaktu z ludźmi profesjonalnie zajmującymi się sztuką, architekturą.	• wycieczka z przewodnikiem, • wykorzystanie dokumentów Urzędu Gminy, Miasta, • „W moim obiektywie” – prace fotograficzne zrealizowane w czasie zajęć plenerowych, • wystawa tych prac w „Galerii Biblioteki”,
Nasi twórcy	Promocja w bibliotece ludzi zajmujących się amatorsko i profesjonalnie różnymi dziedzinami sztuki, poznanie ich warsztatu i twórczości.	• warsztaty poetyckie, • spotkania autorskie, • wieczorki poetyckie, • warsztaty fotograficzne poprowadzone przez reportera miejscowej gazety lub fotografa hobbyste,
Prezentujemy własną twórczość	Włączenie się w życie lokalnego środowiska kulturalnego uczniów, czytelników biblioteki.	• warsztaty dziennikarskie (wizyta w redakcji lokalnej gazety), • warsztaty literackie (zaprzyjaźniona polonistka, poetka, pisarz), • zajęcia edukacyjne na temat gatunków literackich z wykorzystaniem szczególnie dzieł poezji, dramatu, • wieczorek poetycki „Nasza twórczość”,
Dzień Ziemi w naszym regionie	Poznanie środowiska przyrodniczego w regionie.	• spotkanie z leśnikiem, przewodnikiem parku, • uroczyste sadzenie drzewka pod lokalem biblioteki,
Ochrona przyrody w moim otoczeniu	Działalność człowieka na rzecz ochrony środowiska.	• wycieczka do oczyszczalni ścieków, • prelekcja urzędnika z wydziału ochrony środowiska, • przegląd literatury ekologicznej,
Zagrożenia zabytków architektury i przyrody wynikające z działalności człowieka	Poznanie stanu środowiska przyrodniczego w regionie i ochrony zabytków.	• działania lub ich brak na rzecz ochrony zabytków architektury i przyrody, prelekcje, wycieczki.

EWALUACJA:

1. Wystawa fotograficzna.
2. Mapa topograficzna.
3. Tomik wierszy z wieczorku poetyckiego „Nasza twórczość”.
4. Artykuły w lokalnej prasie, reportaże telewizyjne z podejmowanych przedsięwzięć.

Projekt kulturalny z edukacji regionalnej Dziedzictwo Kulturowe Regionu dla gimnazjum

Cele edukacyjne:

1. Poznanie i pogłębienie wiedzy na temat regionu, dziedzictwa kulturalnego i wybitnych postaci związanych z regionem.
2. Zwiększenie świadomości czytelniczej i kulturowej.
3. Uświadomienie wartości tradycji w życiu rodziny i społeczności lokalnej.
4. Zdobycie umiejętności popularyzowania walorów własnego otoczenia.
5. Kształtowanie poczucia dumy z przynależności do tego środowiska.
6. Dostrzeganie kulturowej roli „przekazu pokoleniowego”.

I. WIADOMOŚCI OGÓLNE NA TEMAT REGIONU

1. Temat: położenie regionu i jego warunki naturalne.
Zakres treści: granice administracyjne, krainy geograficzne, osobliwości geologiczne, przemysł, surowce naturalne, szlaki komunikacyjne, dane statystyczne.
2. Temat: środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody.
Zakres treści: osobliwości przyrodnicze, zabytki przyrodnicze, fauna i flora regionu, zbiorowiska roślinne najbliższej okolicy, pomniki przyrody, ochrona środowiska naturalnego.
3. Temat: historia regionu.
Zakres treści: najstarsze dzieje regionu, miejscowości, miejsca historyczne, zabytki, zniszczenia wojenne, tablice pamiątkowe, pomniki, walki narodowowyzwoleńcze.
4. Temat: wybitne postacie związane z miejscem zamieszkania. gminą.
Zakres treści: śladami pisarzy regionalnych, przypomnienie sławnych postaci związanych z regionem, miastem, gminą.
Ciekawe osobowości współczesne, artyści amatorzy, twórcy ludowi.
5. Temat: nasza miejscowość. region a mass media.
Zakres treści: lokalna prasa, radio, telewizja, internet.

II. NASZA „MAŁA OJCZYZNA”

1. Temat: historia naszej gminy, miasta, wsi.

Zakres treści: prezentacja źródeł historycznych, ważniejsze wydarzenia w dziejach, pochodzenie nazw miejscowości, wzmianki źródłowe.

2. Temat: zabytki naszej gminy.

Zakres treści: zespoły pałacowo-parkowe, obiekty sakralne, krzyże i figury przydrożne, pomniki pamięci narodowej.

3. Temat: twórczość ludowa.

Zakres treści: folklor, strój, muzyka, tradycje kapel ludowych, rękodzieło.

4. Temat: ludzie naszej miejscowości, gminy.

Zakres treści: spotkania z ciekawymi ludźmi, zasłużonymi dla regionu. Prezentacja ich twórczości. Spotkania z działaczami istniejących na terenie miasta, gminy towarzystw regionalnych stowarzyszeń itd.

5. Temat: obrzędy i obyczaje naszego regionu.

Zakres treści: tradycje Świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy, andrzejkki, mikołajki.

6. Temat: biblioteka centrum wiedzy o regionie.

Zakres treści: utworzenie, wykazanie działu regionalistów. Organizowanie wystaw tematycznych, prelekcji, spotkań z ciekawymi ludźmi, konkursów wiedzy o regionie, opracowanie informatora regionalnego.

Procedury osiągania zamierzonych celów

- ☞ Zajęcia edukacyjne.
- ☞ Prelekcje, pogadanki, spotkania autorskie.
- ☞ Wycieczki, sporządzanie szkiców topograficznych.
- ☞ Warsztaty historyczno-przyrodnicze.
- ☞ Piknik literacki.
- ☞ Warsztaty fotograficzne.
- ☞ Wystawy najciekawszych prac plastycznych, fotograficznych.
- ☞ Konkurs wiedzy o regionie, miejscowości.
- ☞ Lekcje biblioteczne, muzealne, plenerowe.
- ☞ Wystawy prac miejscowych twórców.

Osiągnięcia uczestników zajęć

- ☞ Znają księgozbiór biblioteki.
- ☞ Posiadają ogólną wiedzę na temat regionu ze szczególnym uwzględnieniem swojego miejsca zamieszkania.
- ☞ Potrafią przedstawić walory turystyczne regionu.
- ☞ Znają najważniejsze zabytki sztuki i architektury w regionie.
- ☞ Potrafią korzystać z literatury popularnonaukowej, posługiwać się mapą.
- ☞ Dostrzegają wartość tradycji w życiu rodziny i wspólnoty lokalnej.

Projekt edukacji regionalnej dla dzieci młodszych

Zagadnienia	Tematyka zajęć	Sposób realizacji
Dzieje regionu i mojej miejscowości w legendzie i historii	1. Poznanie legend związanych z przeszłością rodzinnej miejscowości. 2. Poznanie jej historii. 3. Godło, hymn, barwy.	- czytanie na głos, - ilustracje do wybranych legend, - prelekcja np. historyka, - zajęcia plastyczne (np. próba ulepienia godła z masy solnej lub namalowania barw regionu),
Moja rodzina i jej miejsce w historii i kulturze	1. Poznanie ludzi zasłużonych dla miasta. 2. Drzewo genealogiczne. 3. Mój wkład w rozwój mojej miejscowości	- spotkanie z ciekawym człowiekiem, - wykonanie albumu rodzinnego, - stworzenie własnego drzewa genealogicznego z narysowanymi sylwetkami przodków lub zdjęciami,
Moja mała ojczyzna – tu mieszkam	1. Atrakcje turystyczne. 2. Walory przyrodnicze. 3. Zwyczaje, obyczaje, obrzędy, ludzie.	- album najpiękniejszych miejsc, - mapa ulubionych miejsc, - pisanie swobodnych tekstów na temat swojej miejscowości.
Obiekty użyteczności publicznej	1. Poznanie najważniejszych z nich: Urząd Miasta, Gminy, Starostwo, Straż Miejska, Policja, Muzeum, dworzec, szkoła, itd.	- prelekcja rzecznika urzędu, historyka, - zajęcia edukacyjne, - spotkanie z policjantem, - lekcja muzealna,
Zajęcia ludności	1. Poznanie ludzi różnych zawodów.	- spotkania z ciekawymi ludźmi, - wystawa książek o nietypowych zawodach, - tradycje rodzinne związane z zawodem, - prezentacja zdjęć, ilustracji zawodów we własnej rodzinie, - zajęcia plastyczne: zawód moich marzeń,
Uroczystości rodzinne	1. Poznanie tradycji różnych świąt rodzinnych (dzień matki, ojca, babci, urodziny, imieniny)	- spotkanie z okazji dnia... - przygotowanie własnoręcznie wykonanych życzeń, kartek, - prezentacja różnych fotografii rodzinnych,
Ja i biblioteka	1. Rola biblioteki w życiu społecznym miejscowości. 2. Przegląd imprez środowiskowych integrujących rodzinę, szkołę, bibliotekę.	- zajęcia edukacyjne „Poznajemy naszą bibliotekę”, „Pasowanie na Rycerza książki”, - przegląd literatury, - czytanie na głos, - konkursy czytelnicze, - wycieczki do biblioteki,
Obrzędy i zwyczaje	1. Poznanie zwyczajów i obrzędów swojego regionu, miasta, gminy.	- zajęcia edukacyjne, - wykonanie Marzanny, - zajęcia plastyczne „Powitanie wiosny”, - wykonanie ilustracji do przysłów, porzekadeł ludowych, - inscenizacje okolicznościowe,

Rocznice narodowe	1. Symbole i znaki narodowe. 2. Historia świata, 3 Maja, 11 Listopada. 3. Historie rodzinne i pamiątki z tym związane.	• godio, hymn, barwy – zajęcia edukacyjne, • prelekcja historyczna, • konkurs wiedzy o niepodległości,
Szlakiem pomników pamięci	1. Poznanie znaczenia i historii pomników. 2. Sylwetki ludzi z nimi związanych	• wycieczka terenowa, • zajęcia edukacyjne, • wystawa fotograficzna.

Opracowano na podstawie:

Elżbieta Nawrocka, *Obce rzeczy wiedzie dobrze, swoje obowiązek. Regionalizm w bibliotece.*

Materiały szkoleniowe.

Edukacja regionalna

Zestawienie bibliograficzne w wyborze opracowane na podstawie materiałów dostępnych w zbiorach MBP w Białej Podlaskiej

Prezentowana bibliografia obejmuje artykuły mówiące o działalności regionalnej bibliotek i szkół na terenie całego kraju. Przedsięwzięcia podejmowane przez poszczególne placówki dotyczą regionów i społeczności, w których te placówki funkcjonują. Jednakże pomysły i zastosowane formy pracy są na tyle ciekawe i uniwersalne, że mogą stać się inspiracją dla kreatywnych osób chcących podjąć trud edukacji regionalnej na swoim terenie.

1. Edukacja regionalna / Elżbieta Nawrocka // Poradnik Bibliotekarza. – 2006, nr 1, s. 32-33
2. Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie : program ścieżki edukacyjnej w szkole ponadgimnazjalnej / Dorota Daniłowicz, Marianna Rant – Tanajewska // Biblioteka w Szkole. – 2003, nr 2, s. 4-5
3. Edukacja regionalna i ekologiczna w Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży w Oświęcimiu / Urszula Kuś // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 15
Przykładowe formy pracy
4. Edukacja regionalna na Podlasiu / Beata Boczukowa // Podlaski Kwartalnik Kulturalny. – 2001, nr 2, s. 18-24
5. Edukacja regionalna na przykładzie biblioteki Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kłodzku : (formy realizacji) / Grażyna Szpulak // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 17
6. Edukacja regionalna w bibliotece: (na przykładzie Szkoły Podstawowej nr 2 w Makowie Mazowieckim) / Katarzyna Olzacka // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 1 s. 6-7
Ciekawe projekty działań regionalnych
7. Edukacja regionalna w szkolnictwie ponadgimnazjalnym / Danuta Konieczka – Śliwińska // Wiadomości Historyczne. – 2004, nr 2 s. 116-119
8. Izdebki : historia mojej miejscowości / Waldemar Błachut // Wiadomości Historyczne. – 2003, nr 5, s. 67-73

Artykuł wyróżniony w konkursie czasopisma nt. „Historia lokalna i regionalna w zreformowanej szkole”

9. Miejska Biblioteka Publiczna jako nowoczesny ośrodek informacji regionalnej / Elżbieta Wiśławska // Biblioteka w Szkole. – 2004, nr 12, s. 3
10. Ministerstwo Edukacji Narodowej o edukacji regionalnej – dziedzictwie kulturowym w regionie / Ministerstwo Edukacji Narodowej. – Warszawa : MEN Biuro Administracyjno – Gospodarcze, sierpień 2000. – 80 s. – (Biblioteczka Reformy ; 24)
11. Mój powiat : konkurs / Teresa Dragun-Roguszka // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 12, s. 14
12. Nasza mała ojczyzna: konkurs regionalny / Danuta Kubów, Krystyna Pietraszko, Maria Worobiec // Biblioteka w Szkole. – 1999, nr 3, s. 16-17
- Omówienie interesującego konkursu wiedzy o regionie*
13. Nauczanie historii regionalnej metodami aktywnymi / Sławomir Józwik // Wiadomości Historyczne. – 2000, nr 2-3, s. 155-158
14. Nauczanie regionalne w szkole : wskazówki bibliograficzne / Izabela Lewandowska // Wiadomości Historyczne. – 2001, nr 2, s. 97-104
15. O realizacji ścieżki regionalistycznej / Radosław Lolo // Wiadomości Historyczne. – 2004, nr 1, s. 31-33
16. „Patrzę na starą fotografię...”, czyli edukacja regionalna w pracy biblioteki szkolnej / Katarzyna Olzacka // Biblioteka w Szkole. – 2000, nr 11 s. 10
- Opracowanie wystawy i albumu fotograficznego*
17. Pomagamy w prowadzeniu edukacji regionalnej / Alina Borowska // Biblioteka w Szkole. – 2002, nr 11, s. 22
- Przykładowe formy edukacji regionalnej*
18. Przedstawiamy stare fotografie / Romualda Schlagner // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 5, s. 28-29
- Omówienie wystawy*
19. Realizacja ścieżki regionalnej : (województwo Podkarpackie) / Małgorzata Bieniek // Wiadomości Historyczne. – 2004, nr 4, s. 236-243
20. Realizujemy ścieżkę „Edukacja regionalna” / Barbara Mierzwicka-Schmidt // Biblioteka w Szkole. – 2003, nr 3, s. 21
- Przykładowe formy pracy*
21. Regionalia w bibliotece szkolnej: (o nieefektywnych formach pracy słów kilka) / Janina Kubiak // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 14

22. Regionalizm kaszubski w edukacji młodzieży / Janina Głomska // Poradnik Bibliotekarza. – 2005, nr 6, s. 28-30
Min. formy pracy biblioteki w zakresie edukacji regionalnej młodzieży
23. Regionalizm w bibliotece / Agata Arbakus // Poradnik Bibliotekarza. – 2005, nr 7-8, s. 13-16
Warsztat regionalny i ciekawe formy poznawania regionu
24. Regionalizm w bibliotece szkolnej / Teresa Prokowska, Marzena Medyńska // Biblioteka w Szkole. – 1999, nr 11, s. 26
Sposoby gromadzenia i opracowanie materiałów regionalnych, a także różne formy działań regionalnych
25. Regionalizm w zreformowanej szkole / Alojzy Zielecki // Wiadomości Historyczne. – 2001, nr 2, s. 82-97
26. „Regionalnie i przyjaźnie” : II Tydzień Bibliotek w tyskiej MBP / Grażyna Piekorz // Poradnik Bibliotekarza. – 2005, nr 10, s. 25-26
Imprezy regionalne w bibliotece
27. Warszawa w edukacji regionalnej / Danuta Matulka // Wiadomości Historyczne. – 2004, nr 1 s. 33-37
28. Wiedza o regionie wprowadzeniem do edukacji historycznej / Alojzy Zielecki // Wiadomości Historyczne. – 2000, nr 4, s. 205-221
29. Wykorzystanie kartoteki regionalnej w pracy użytkowników biblioteki pedagogicznej / Alicja Biela // Poradnik Bibliotekarza. – 2002, nr 7-8, s. 13-14
30. Wykorzystujmy baśnie i legendy regionalne / Józefa Burdelak // Biblioteka w Szkole. – 2003, nr 6, s. 29
31. Wystawa o chlebie w muzeum / Ewa Lech // Biblioteka w Szkole. – 2003, nr 4, s. 11 *Rodzaje zbieranych eksponatów i sposoby promocji wystawy*
32. Wzbogacanie edukacji regionalnej / Norbert Niestolik // Wiadomości Historyczne. – 2005, nr 2, s. 98-105

Materiały repertuarowe

1. Andrzejkowe obrzędy / Ewa Kubiak // Poradnik Bibliotekarza. – 2002, nr 11, s. 28-29
Lekcja biblioteczna w szkole podstawowej
2. Cud Bożego Narodzenia, - historia i polskie zwyczaje świąteczne : (scenariusz konkursu) / Dorota Kobieliuch // Biblioteka w Szkole. – 2003, nr 10, s. 22-23
3. Folklor znany, czy mniej znany? : konkurs dla kl. V i VI / Marzena Orzeł // Biblioteka w Szkole. – 2002, nr 9, s. 25-26

4. Kto Ty jesteś...? : scenariusz wystawy regionalnej / Ewa Dobosz // Biblioteka w Szkole. – 2004, nr 3, s. 9-10
5. Moje rodzinne miasto europejską kuźnią talentów : propozycja turnieju / Maria Kośmicka, Ewa Kubiak // Biblioteka w Szkole. – 2004, nr 9, s. 12-15
6. Nasze Winiary : projekt edukacyjny / Ewa Kubiak, Maria Szczepaniak // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 8-11
7. Historia gimnazjum w Rozwadowie : lekcja w bibliotece dla uczniów kl. I gimnazjum / Sabina Kochan, Barbara Żerdecka // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 17
8. Patronowie naszych ulic : konkurs / Teresa Prokowska, Marzena Medyńska // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 16
9. Spacerkiem po mojej miejscowości : propozycja zajęć integrujących różne dziedziny wiedzy / Elżbieta Brzezińska // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 12-13
Konspekt lekcji wychowawczej w klasie IV
10. Tradycje i obyczaje świąt Bożego Narodzenia jako wyjątkowa pamiątka rodzinna : scenariusz lekcji języka polskiego w klasie V / Krystyna Golon // Biblioteka w Szkole. – 2004, nr 11, s. 10-12
11. Wielkaniocne wierszowanie : tradycje i zwyczaje / Halina Wakuluk // Poradnik Bibliotekarza. – 2002, nr 3, s. 28-29
Dla klas I – III szkoły podstawowej
12. Wystawy i plener fotograficzny : edukacja regionalna na przykładzie Gimnazjum w Pajęcznie / Grażyna Czernicka // Biblioteka w Szkole. – 2001, nr 4, s. 18
13. Zaproszenie do Solca Zdroju : projekt zajęć z edukacji regionalnej / Małgorzata Helis // Biblioteka w Szkole. – 2005, nr 12, s. 8 – 9
14. Zwiedzamy okolice – plan wycieczki : scenariusz lekcji bibliotecznej w kl. I gimnazjum / Jolanta Prokopowicz // Biblioteka w Szkole. – 2003, nr 2, s. 11

PAMIĘĆ PRZESZŁOŚCI

*„Przeszłość zachowana w pamięci
jest częścią teraźniejszości”*

Tadeusz Kotarbiński

WOJEWÓDZKI KONKURS POŚWIĘCONY REGIONALIZMOWI W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYH styczeń – grudzień 2006

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego i Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Lublinie ogłaszają dla bibliotek publicznych województwa lubelskiego konkurs wiedzy o własnym regionie (miejscowości, gminie, powiecie, województwie). Jego tematem mogą być: własna rodzina, znani mieszkańcy, lokalne zwyczaje, twórcy, historia ta daleka i bliska po wspólczesność.

Współorganizatorami konkursu są biblioteki powiatowe, miejskie i gminne we współpracy z lokalnymi środowiskami. Konkurs może mieć wersje lokalne-powiatowe, miejskie, gminne.

Cele konkursu:

- zwiększenie zasobów bibliotecznych o tematyce lokalnej i regionalnej,
- doskonalenie warsztatów informacyjnych,
- upowszechnienie i promocja wiedzy o „małych ojczyznach”,
- pogłębiania współpracy bibliotek z miejscowymi partnerami.

Formy realizacji zadań pozostawia się do wyboru organizatorom. Mogą to być: konkursy (wiedzy, heraldyczne, literackie, plastyczne, grafiki komputerowej, fotograficzne), wystawy (fotograficzne, , prac plastycznych, kronik, albumów, twórczości ludowej), pogadanki, prelekcje, wywiady z ciekawymi ludźmi, foldery, pamiętniki, kroniki, wycieczki, lekcje biblioteczne.

Konkurs trwa od stycznia do grudnia 2006r.

Etapy:

I – styczeń-wrzesień 2006r. – realizacja programów w placówkach stopnia podstawowego, w tym lokalne imprezy podsumowujące,

II – październik – imprezy podsumowujące w powiatach,

III – grudzień – finałowa impreza wojewódzka.

Nagrody w gminach i powiatach zapewniają lokalni organizatorzy i współorganizatorzy.

W finale wojewódzkim przewiduje się nagrody dla:

- 6 najlepszych organizatorów powiatowych,
- 25-30 najlepszych organizatorów i współorganizatorów gminnych, miejskich, filialnych (1-2 z powiatu)

W imprezie wojewódzkiej będą zaprezentowane prace (50 – 60) zwycięzców konkursów lokalnych najlepszych prac literackich, genealogicznych, plastycznych, pamiętnikarskich, dokumentacyjnych. Wśród autorów zostanie rozlosowanych 10 nagród.

Zapraszamy do udziału wszystkie placówki biblioteczne!

*„Najważniejsze jest, by gdzieś istniało
to czym się żyło. I zwyczaję. I święta.
I dom pełen wspomnień...”*

A. S. de Exupery

REGULAMIN

powiatowego konkursu o tematyce regionalnej
ph. „*Tropami tradycji*”

I Organizatorzy:

1. Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej
2. Towarzystwo Miłośników Podlasia w Białej Podlaskiej
3. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Oddział w Białej Podlaskiej

Konkurs objęty patronatem Tadeusza Łazowskiego, Starosty Białskiego

II Cele:

1. Promocja biblioteki w środowisku jako ośrodka wiedzy o regionie
2. Pielęgnowanie i utrwalanie tradycji, obyczajów i obrzędów charakterystycznych dla własnej miejscowości i gminy
3. Umożliwienie dzieciom i młodzieży poznania własnego dziedzictwa kulturowego poprzez spotkania z twórcami regionalnymi
4. Wyposażenie środowiska lokalnego w zasób wiedzy o najbliższej okolicy

III Założenia:

1. **Konkurs trwa od stycznia do września 2006r.** i adresowany jest do wszystkich bibliotek publicznych powiatu białskiego
2. Zadania bibliotekarzy polegają na:
 - a) zgromadzeniu możliwie pełnych informacji nt. obrzędów, obyczajów, tradycji świątecznych, kuchni regionalnej a także nt. okolicznych twórców, lub wywodzących się z okolicy;
 - b) zebraniu zabytków przeszłości, wytworów działalności okolicznej ludności w celu utworzenia izby regionalnej
 - c) opracowaniu szczegółowego programu upowszechniania wiedzy z określeniem adresata, form i czasu realizacji w 2006r. Należy w nim uwzględnić następujące przykładowe formy:
 - opracowanie albumu twórców i rzemieślników (życiorysy, osiągnięcia, nagrody, prezentacja twórczości - wiersze, proza, opowiadania, legendy itp., fotografie rzeźb, obrazów, makatek, haftów itp.)
 - prelekcje, spotkania z kronikarzami dziejów swojej okolicy
 - spotkania z twórcami

- warsztaty (np. malowanie na szkle, malowanie pisanek, robienie palm, haft, tkactwo, rzeźba, fotografia, regionalna kuchnia, wyplatanie wikliny, słomy itp.)
 - lekcje muzealne, biblioteczne o tematyce regionalnej
 - wystawy twórczości, fotografii, innych zbiorów
 - wspólne zbieranie, pozyskiwanie do izby regionalnej pamiątek przeszłości
 - przygotowanie przedstawienia lub prezentacja profesjonalnej grupy
 - przygotowanie spotkania np. świątecznego w regionalnym stylu
 - prezentacja potraw regionalnych
 - tematyczne zajęcia plastyczne
 - wyprawa do pracowni artysty
 - konkursy sprawdzające zdobytą wiedzę i umiejętności
- d) gromadzenie dokumentacji działalności upowszechnieniowej

IV Nagrody i wyróżnienia:

1. Komisja konkursowa oceniać będzie:

- różnorodność i kompletność zgromadzonych materiałów uporządkowanych w albumie, folderze
- bogactwo form promocji tradycji regionalnych
- profesjonalizm dokumentacji działalności upowszechnieniowej

2. Przewiduje się przyznanie 3 nagród i 3 wyróżnień

Na szczeblu lokalnym biblioteki przyznają własne nagrody uczestnikom konkursów i współpracownikom

REGULAMIN

powiatowego konkursu plastycznego na plakat biblioteczny
ph. „*Biblioteka – przyjaciel człowieka: swoje chwalimy, reklamy nie szcędzimy*”
Konkurs zorganizowany w ramach Tygodnia Bibliotek

I Organizatorzy

1. Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej
2. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Oddział w Białej Podlaskiej

II Cele

1. Promocja biblioteki w środowisku.
2. Ukazanie biblioteki jako miejsca ciekawego i przyjaznego użytkownikowi.
3. Nauka poprawnego i czytelnego wyrażania przekazu w formie graficznej – plakatu.

PLAKAT – druk ulotny, jednostronny, zazwyczaj dużego formatu (...). Przeznaczony do umieszczania w miejscach publicznych, oknach wystawowych, do naklejania na murach, słupach ogłoszeniowych.

Zawiera zazwyczaj mało tekstu, a przemawia do widza stroną graficzną, kompozycją

i kolorytem. Jego zadaniem jest reklama i promocja zjawisk związanych z życiem gospodarczym, politycznym, kulturalnym lub artystycznym.

Plakat biblioteczny podkreśla rolę książki w życiu społeczeństwa, zachęca do czytania, zaleca nowe publikacje itp. (źródło: EWOK)

III Założenia

1. **Konkurs trwa od 30.03.2006 r. do 25.05.2006 r.** i przeznaczony jest dla uczniów klas IV – VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich.
2. Zadaniem uczestników jest wykonanie plakatu reklamującego bibliotekę (jej zbiory, usługi, formy pracy) w swojej miejscowości i zachęcającego do jej odwiedzania.
 - praca powinna być wykonana samodzielnie, w formacie A₃
 - do konkursu dopuszczone będą plakaty spełniające cechy charakterystyczne dla tej formy wypowiedzi artystycznej
 - mile widziane oryginalne hasła i slogany
 - niezbędne jest dołączenie karty informacyjnej zawierającej następujące dane:
 - imię i nazwisko
 - wiek i klasa
 - nazwa biblioteki lub szkoły, która rozpropagowała konkurs

- imię i nazwisko opiekuna konkursu, osoby prowadzącej zajęcia
- pieczęć placówki, w której praca została złożona

IV Final

Prace konkursowe należy przesłać w **nieprzekraczalnym terminie 25.05.2006 r.**

na adres: Miejska Biblioteka Publiczna
Dział Instrukcyjno – Metodyczny
ul. Warszawska 12 a
21 – 500 Biała Podlaska

Komisja konkursowa oceni plakaty w trzech grupach wiekowych:

- szkoła podstawowa
- gimnazjum
- szkoła średnia

Pod uwagę będą brane następujące kryteria:

- oryginalność pomysłu
- uchwycenie cech charakterystycznych dla danej biblioteki
- możliwość praktycznego wykorzystania plakatu w reklamowaniu biblioteki w środowisku
- estetyka wykonania

Przewiduje się przyznanie nagród i wyróżnień.

Najciekawsze prace zostaną zaprezentowane na stronie internetowej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Białej Podlaskiej

NAGRODA PREZYDENTA RP ZA TWÓRCZOŚĆ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY "SZTUKA MŁODYM"

5 grudnia 2005 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski wziął udział w uroczystości wręczenia Nagrody Prezydenta RP za Twórczość dla Dzieci i Młodzieży „Sztuka Młodym”.

Nagroda przyznawana jest raz w roku. W skład kapituły wchodzi: Alicja Baluch, Jerzy Koenig, Krystyna Kwiatkowska, Grzegorz Leszczyński, Jerzy Moszkowicz, Joanna Papuzińska – Beksiak, Lech Śliwonik, Maria Kutyla.

Nagrodę stanowi rzeźba autorstwa Zofii Wolskiej.

Lista osób i instytucji nominowanych do czwartej edycji Nagrody Prezydenta RP za Twórczość dla Dzieci i Młodzieży „Sztuka Młodym” w 2005 roku:

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

Prowadzi znakomitą działalność, będącą źródłem inspiracji do pracy wszystkich dziecięcych bibliotek Mazowsza, w szczególności w niedużych ośrodkach gminnych. Obejmuje ona nie tylko zadania, do których Biblioteka jest powołana, ale także spektakularne przedsięwzięcia wykraczające poza typowy profil tego rodzaju placówki. Należą do nich: „Mazowieckie Spotkania z Książką” organizowane od pięciu lat w wyróżniających się bibliotekach lokalnych oraz „Nagroda im. Kierbedziów” przyznawana bibliotekom wprowadzającym oryginalne metody pracy z młodymi czytelnikami. Inicjatywy te dowodzą ciągłych poszukiwań nowych form promocji czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, a także nobilitują pracę bibliotekarza dziecięcego.

Bohdan Butenko

Wybitny ilustrator książek, w tym ponad 200 dla dzieci. Posiada bogaty dorobek w dziedzinie scenografii i filmu animowanego. Jest laureatem wielu nagród krajowych i międzynarodowych, a jego twórczość jest stale ekspozowana na wystawach za granicą, m.in. w Paryżu, Toronto, Berlinie i Tokio. W historii polskiej ilustracji książkowej pozostanie wiele niepowtarzalnych dokonań, spośród których wymienić można chociażby „Cyryl, gdzie jesteś” Wiktora Woroszylskiego, czy „Niewiarygodne przygody Marka Piegusa” Edmunda Niziurskiego.

Jerzy Fedorowicz

Aktor teatralny, filmowy i telewizyjny, reżyser teatralny, działacz społeczny, dyrektor naczelny i artystyczny Teatru Ludowego w Krakowie, gdzie od 15 lat realizuje autorski program „terapii przez sztukę”, który zyskał międzynarodowe uznanie i naśladowców w innych krajach. Wykorzystuje każdą możliwość wyjścia poza mury teatru. Stworzył m.in. międzynarodowy przegląd sztuki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej „Festiwal Radości i Uśmiechu Lajkonik”, prowadził warsztaty teatralne z osobami upośledzonymi w Luksemburgu, Szwajcarii, Austrii i Niemczech. Za jego dyrekcji krakowski Teatr Ludowy dwukrotnie gościł na największym w Europie festiwalu teatralnym w Edynburgu, odnosząc sukcesy i przywołując do Polski prestiżowe nagrody. Jest autorem popularnych programów telewizyjnych z cyklu „Zadyma”.

Witold Giersz

Klasyk polskiego filmu animowanego, reżyser i scenarzysta, twórca kilkudziesięciu wspaniałych obrazów dla dzieci, założyciel warszawskiego Studia Miniatur Filmowych. Jego dzieła: „Mały western”, „Czerwone i czarne”, „Koi” czy „Oczekiwanie” na trwałe zapisały się w dorobku polskiej animacji, a twórczość została doceniona przez jurorów na najważniejszych festiwalach filmów dla dzieci w kraju i za granicą. Od lat jego filmy, niosąc mądre i ważne treści, wprowadzają najmłodszych w pełną barw i kształtów krainę plastyki ożywionej wyobraźnią artysty.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyślu

Od wielu lat centrum życia kulturalnego miasta, gminy i powiatu. Reprezentuje model biblioteki rodzinnej, której celem jest wszechstronna edukacja dzieci oraz ich rodziców i opiekunów. Jest organizatorem cyklu „Godziny dla Rodziny” - comiesięcznych wielopokoleniowych spotkań ze specjalistami z różnych dziedzin wiedzy oraz „Poranków w bibliotece” czyli cotygodniowego „bibliotecznego przedszkola”. Kilkakrotnie zdobywała tytuł najlepszej biblioteki województwa wielkopolskiego. Jest nowoczesną placówką, mającą komputerowy system zamawiania książek oraz własną stronę internetową. Prowadzi bogatą działalność wydawniczą, promując swój region poprzez przybliżanie jego historii oraz twórczości jego mieszkańców.

Ewa Nowacka

Znakomita pisarka, ceniony krytyk literatury dla dzieci i młodzieży, autorka licznych audycji i słuchowisk w Polskim Radiu. Pisze głównie dla młodzieży, podejmuje trudne problemy dojrzewania z dużym taktem i wyczuciem psychologicznym, refleksyjnie. Tworzy literaturę ambitną, a zarazem bardzo atrakcyjną dla czytelnika. Ma na swoim koncie blisko czterdzieści pozycji zarówno o tematyce współczesnej, jak i historycznej. Jej powieść „Kilka miesięcy, całe życie” została wpisana na Listę Honorową im. H.Ch. Andersena.

Urszula Smoczyńska

Wybitny pedagog, ceniony wykładowca, autorka licznych śpiewników, podręczników i poradników, pomysłodawczyni jedynych w swoim rodzaju dziecięcych audycji umuzykalniających w publicznym radiu i telewizji. Nieprzerwanie od 35 lat wychowuje muzycznie kolejne roczniki przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych. Z młodzieńczą werwą „bawi się z dziećmi” przy muzyce i piosence, za co została uhonorowana m.in. „Orderem Uśmiechu”. Swymi doświadczeniami dzieli się z nauczycielami, ucząc ich jak prowadzić zajęcia z najmłodszymi, aby nie zniechęcili się do muzyki, tylko ją pokochali.

Stefan Stuligrosz

Autor ponad 600 utworów chóralnych o tematyce sakralnej, ponad 100 kołęd oraz licznych prac badawczych poświęconych muzyce chóralnej, ale przede wszystkim twórca i dyrektor artystyczny znanego na całym świecie Chóru Chłopięcego i Męskiego Filharmonii Poznańskiej „Poznańskie Słowiki”. Dokonania chóru to ok. 3 tysiące koncertów w niemal wszystkich krajach europejskich, a także w USA, Kanadzie, Japonii i Korei Południowej; to repertuar, który liczy ponad tysiąc utworów; to współpraca ze znakomitymi artystami polskimi i zagranicznymi oraz liczne nagrania w Polskim Radiu i Telewizji.

ks. Jan Twardowski

Wysoko ceniony poeta i prozaik, kochany przez czytelników małych i dużych, niezwykle katecheta. Autor poetyckich bestsellerów – chętnie wydawany, a przede wszystkim czytany od niemal 70 lat. Jego prace zostały przetłumaczone na kilkadziesiąt języków. Poezja księdza Twardowskiego jest szczególnym zjawiskiem w literaturze dla dzieci: umiejętnie łączy prostotę, mądrość i dobroć z poczuciem humoru. Najmłodsi docenili twórczość księdza Jana odznaczając Go „Orderem Uśmiechu”.

Teatr Lalek Baniałuka im. Jerzego Zitzmana w Bielsku-Białej

Jeden z najstarszych i najbardziej znanych teatrów lalek w Polsce. Cieszy się ogromną popularnością zarówno wśród krajowej jak i zagranicznej publiczności. Wyrazem międzynarodowego uznania dla jego działalności są zaproszenia na prestiżowe festiwale m.in. do Francji, USA, Chile, Japonii, Słowacji czy Szkocji. Ponadto Baniałuka prowadzi bardzo szeroką działalność edukacyjną, jest także od 40 lat organizatorem jednego z najważniejszych przeglądów lalkarskich świata Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Lalek.

**Laureatem czwartej edycji Nagrody Prezydenta RP
za Twórczość dla Dzieci i Młodzieży „Sztuka Młodym”
został Jerzy Fedorowicz.**

Zwracając się do zebranych Prezydent RP powiedział m.in.:

Gratuluje nagrody. Cieszymy się, że w tej czwartej edycji został Pan uhonorowany i że mogę to czynić na koniec swojej dziesięcioletniej prezydentury. Gratuluje serdecznie i cieszę się ogromnie. Gdyby streścić najprościej sens Nagrody, to być może odpowiada temu folder, który otrzymaliście Państwo i który na okładce w różnych barwach, w różnych kolorach ukazuje dziecięce buzie i uśmiech na tych twarzach. W istocie właśnie o to chodziło, gdy w 2002 roku ustanawiałem tę nagrodę – aby czynić wszystko wobec bardzo trudnej sytuacji wielu młodych ludzi, wielu środowisk, żeby były szczęśliwsze, żeby miały szanse na szczęście, żeby uśmiechały się do życia. I nie ulegało dla mnie i dla moich współpracowników, a szczególnie pani minister Barbary Labudy, która od samego początku przy tej nagrodzie upierała się i współtworzyła ją – nie było wątpliwości, że sztuka potrafi to sprawić, że taką moc ma, że potrafi przemówić do dzieci, uruchamia ich wyobraźnię, że nie tylko staje się czymś ważnym na chwilę, ale może stać się czymś bardzo ważnym i bardzo kształtującym na całe życie, że potrafi uczynić człowieka bardzo wrażliwym, ale także dać mu coś, co szczególnie w tych czasach, gdy żyjemy tak szybko jest nie mniej istotne, co nazwałbym dobrym gustem, dobrym poczuciem smaku, sensu, wiedzy o świecie piękna, że to wszystko jest bardzo istotne szczególnie wobec tempa, w którym żyjemy, wobec szkół, które nie mogą sobie poradzić z zadaniami i wobec rodziców, którzy jeszcze bardziej nie mogą sobie poradzić z tym wszystkim, co związane jest z własnymi dziećmi.

Nagroda Prezydenta RP o programowej nazwie „Sztuka Młodym” ma, w moim zamiarze, nagłaśniać i promować osiągnięcia artystów tworzących dla dzieci. Ma przypominać edukacyjne i estetyczne znaczenie twórczości artystycznej powstającej z myślą o małym odbiorcy. Ma zachęcać uznanych artystów do podejmowania dziecięcej problematyki. W czteroletnim „życiu” tej Nagrody ten wytyczony cel, który wytyczyliśmy realizowano w pełnym wymiarze.

Dotychczasowi Laureaci: pan Adam Kilian i panie :Wanda Chotomska i Joanna Kulmowa – są mistrzami w skutecznym dziele przekazywania dzieciom i młodzieży najwyższych wartości sztuki. Szacownej kapitule Nagrody pod przewodnictwem pana Grzegorza Leszczyńskiego należy podziękować za coroczny trud wybierania „najlepszego spośród równych”, bowiem na szczęście twórców dla dzieci i młodzieży w Polsce mamy. Świadczą o tym zarówno grona nominowanych jak i laureaci.

Gratulowałem już panu Jerzemu Fedorowiczowi, ale dodam, - choć nie będzie to łatwe, bo Lech Sliwonik powiedział to wszystko niebywale pięknie – jest czymś nadzwyczajnym, że poprzez teatr, poprzez sztukę potrafił zachęcić do udziału, do dialogu młodzież trudną, młodzież, która stoi często naprzeciw siebie w różnych bardziej prawdziwych i całkowicie absurdalnych, wymyślonych barykadach. Mówimy też o człowieku, który jest aktorem, dyrektorem teatru i działaczem społecznym o międzynarodowej renomie i człowiekiem bardzo wrażliwym na potrzeby innych i że ten właśnie autorski pomysł terapii przez sztukę jest fenomenalny, bowiem dotyczy tak różnych grup młodzieży: młodzieży trudnej, niepełnosprawnej, a także stał się bardzo istotnym, oryginalnym polskim wkładem w europejską integrację, bowiem tak również pracuje i dział dzisiejszy laureat. Laureata cenię również z tego względu, że podjął się dwóch bardzo trudnych, ale jak

rozumiem wynikających z potrzeby serca aktywności – jedna to jest być posłem RP, a druga być kibicem Wisły Kraków. Gratuluję tej energii, gratuluję wielkiej społecznej wrażliwości. Cieszę się, że kapituła zdecydowała się na taką właśnie decyzję.

Proszę Państwa, cztery lata to jest krótko, a jednocześnie ogromny dorobek Nagrody i Kapituły. Natomiast to, co podkreślam i co świadczy o tym, że tworzycie Państwo środowisko pewnej istotnej wartości to nigdy w tym gronie nie budziło ani napięć, ani wątpliwości, ani sporów, może też z tego względu, że ta oferta – propozycja wobec młodzieży musi być bardzo szeroka, bo inaczej ona byłaby jednostronna, kulawa.

Dziękuję kapitule i całemu środowisku, że tak właśnie do Nagrody podeszło, przede wszystkim jako formy przypomnienia się, że jesteśmy, podkreślenia wagi rozmowy z młodym pokoleniem, pokazania dorobku tych środowisk, które naprawdę godzien jest najwyższego szacunku, przypomnienia nam starszym jak bardzo wiele Państwu zawdzięczamy, bo i poprzednim laureatom możemy powiedzieć, że jesteście tymi, którzy nas ukształtowali – to nie dlatego, żebyśmy chcieli wypominać różnice lat, bo i dla nas ten czas biegnie bardzo szybko, może dla Was on biegnie jakoś lepiej niż dla nas zajmujących się inną działalnością. Za to jesteśmy Wam wdzięczni. Jestem przekonany, że spotkanie z dobrą sztuką, dobrą książką, dobrym teatrem, dobrą piosenką i dobrą plastyką w tym młodym wieku jest niezwykle potrzebne. Jestem przekonany, że dzisiaj to jest bardziej nawet potrzebne niż kiedykolwiek, bo przy tej nawałnicy komunikacyjnej, nawałnicy technicznej, przy swoistymi tsunami informacyjnym, które nas dotyczy i które otacza, te ważne wartości są spychane na bok i my wszyscy czujemy się bardziej zagubieni. Kapuściński powiedział w jednym ze swoich wywiadów, że nastąpiła w ostatnich latach niezwykle – to trzeba liczyć w geometrycznym postępie zwiększenie ilości informacji, ilości sygnałów, które otrzymuje człowiek, a przecież w takim samym postępie nie nastąpiła zmiana naszych możliwości, absorpcji, adaptacji tych informacji, zmiany charakterów, zmiany natury, własnych możliwości. My po prostu jesteśmy częścią cywilizacji konserwatywnej jako ludzie, podczas, gdy cała technika i technologia szaleje, ona poszła tak daleko naprzód. I z tego względu właśnie to, co Państwo proponujecie jest jeszcze bardziej potrzebne, jeszcze bardziej oczekiwane i dlatego cieszę się, że mogłem Państwu te Nagrody wręczyć.

Chcę wszystkim, którzy pracowali przez te lata z Prezydentem, z moimi współpracownikami serdecznie podziękować. Raz jeszcze wyróżnionym artystom gratuluję, aby jeszcze nie raz nas zadziwili, aby kształtowali wrażliwość kolejnych pokoleń, już nie tylko nas, ale naszych dzieci, naszych wnuków, prawnuików, całego pokolenia Polaków, Europejczyków i ludzi współczesnej cywilizacji, bo dzięki tej technice na którą narzekałem też i możliwości oddziaływania się zwiększają. Dzisiaj właściwie granice techniczne, granice językowe, granice przekazania tego, co czynicie są bardzo umowne, albo wręcz nie istnieją.

Mam nadzieję, że ta Nagroda ma szansę być kontynuowana. Nie ma tutaj żadnych znaków wyłączności, czy praw autorskich. Jest to Nagroda Prezydenta RP, gdyby chciał mój następca ją rozwijać to rozumiem, że będziecie Państwo również do takiej współpracy gotowi. Ja będę się przyglądał i twórczości dla młodzieży i dzieci i Wam, już z nieco innej perspektywy, ale zawsze z wielkim szacunkiem, z wielką radością, a

więcej powiem z taką miłością, bo tego dziecka też w każdym z nas na szczęście trochę zostaje.

Droży Państwo, dziękuję za cztery lata współpracy z kapitułą, z laureatami. Życzę wszystkiego najlepszego na kolejne lata.

NAGRODA IM. KORNELA MAKUSZYŃSKIEGO

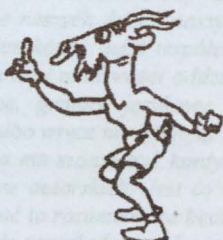
Jury konkursowe w składzie: Maria Marjańska-Czernik, Maria Kulik, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Stanisława Niedziela, Monika Rząsa, Aneta Satława pod przewodnictwem prof. Joanny Papużyńskiej, zapoznało się ze zgłoszonymi do nagrody książkami, wydanymi w 2004 roku.

Nagrodę im. Kornela Makuszyńskiego za rok 2004m jury większością głosów postanowiło przyznać **Agnieszce Tyszcze** za książkę *Róże w garażu*, wydaną przez Wydawnictwo „Literatura” w Łodzi.

Jury doceniło ciepłą, rodzinną atmosferę emanującą z książki i walory rozwijające wyobraźnię młodego czytelnika. Książka stanowi udane połączenie elementów tajemniczości i przygody z nowoczesnością.

Jury postanowiło także wyróżnić **Mariusza Niemyckiego** za pogodną i pełną dynamiki twórczość dla czytelników w różnym wieku.

Wręczenie nagrody i statuetki Koziółka Matolka oraz wyróżnienia odbyło się 21 października w Państwowej Szkole Muzycznej w Oświęcimiu w ramach uroczystości *Ze słońcem i uśmiechem po drukowanych ścieżkach*.

NAGRODY Polskiej Sekcji IBBY za 2005

Dnia 13 grudnia w warszawskim Klubie Księgarza odbyło się uroczyste wręczenie nagród Polskiej Sekcji IBBY za rok 2005.

Medale Polskiej Sekcji IBBY za całokształt twórczości otrzymali:

Joanna Papużyńska – w dziedzinie literatury

Adam Kilian – w dziedzinie grafiki. **KSIAŻKA ROKU 2005**

Jury w składzie: Irena Bolek, Maria Kulik, Lech Majewski, Maria Ryll, Danuta Świerczyńska-Jelonek i Anna Wielbut-Lepkowska, pod przewodnictwem Ewy Grudy zapoznało się z książkami dla dzieci i młodzieży wydanymi w okresie XI 2004 – XI 2005

Nominacje do nagrody literackiej:

Będę u Klary Grażyny - Bąkiewicz (Prószyński i S-ka)

Co tam u Ciunków? - Pawła Beręsewicz (Skrzat)

Z góry na pazurki - Zofii Beszczyńskiej (Media Rodzina)

Kołysanki dla Zuzanki - Wandy Chotomskiej (Literatura)

A wszystko przez faraona - Jacka Dubois (Świat Książki)

Szczekająca szczeka Saszy - Ewy Grętkiewicz (Nasza Księgarnia)

Felix, Net i Nika (cz. 1 i 2) - Rafała Kosika (Powergraph)

Okruszek z Zaczarowanego - Lasu Jacka Lełonkiewicza (Ezop)

Czerwony Kapturek Joanny - Olech (Jacek Santorski & Co)

Wieczorynki z kotem Miśkiem i Lot Komety - Anny Onichimowskiej (Świat Książki)

Zła dziewczyna - Beaty Ostrowickiej (Ossolineum)

Śpiące wierszyki - Joanny Papużyńskiej (Ezop)

Pan Kuleczka. Spotkanie - Wojciecha Widłaka (Media Rodzina)

Książką Roku 2005 jury jednogłośnie wybrało dwutomową powieść

Felix, Net i Nika – Rafała Kosika

Przyznano też cztery **Honorowe Wyróżnienia**:

Zofii Beszczyńskiej za tomik poetycki *Z góry na pazurki*

Jackowi Lelonkiewiczowi za bajkę *Okruszek z Zaczarowanego Lasu*

Ewie Grętkiewicz za powieść dla dzieci *Szczekająca szczeka Saszy*

Annie Onichimowskiej za powieść dla młodzieży *Lot Komety*

Specjalne Honorowe Wyróżnienie otrzymała:

Joanna Olech za *Czerwonego Kapturka*

Nominacje do nagrody graficznej:

Alfabet z obrazkami Małgorzaty Strzałkowskiej z ilustracjami i w opracowaniu graficznym **Anity Andrzejewskiej** i **Andrzeja Pilichowskiego-Ragno** (Nowa Era)

Wieczorynki z kotem Miśkiem Anny Onichimowskiej z ilustracjami **Małgorzaty Bieńkowskiej** (Świat Książki)

Królowna w koronie Marii Ewy Letki z ilustracjami **Marii Ekier** (Ezop)

Czerwony Kapturek Joanny Olech w opracowaniu graficznym **Grażki Lange** (Jacek Santorski & Co)

Żółta zasypianka Anny Onichimowskiej z ilustracjami **Krystyny Lipki-Sztarballo** (FRO9)

Śmierdzący ser Catheriny DePino z ilustracjami **Anny Ładeckiej** (GWP)

Kto z was chciałby rozweselić pechowego nosorożca? Leszka Kołakowskiego z ilustracjami **Doroty Loskot-Cichockiej** (Muchomor)

Kazio i nocny potwór Martyny Skibińskiej z ilustracjami i projektem graficznym **Anny Niemierko** (Wytwórnia)

Nieobliczalne owieczki Martyny Skibińskiej z ilustracjami i projektem graficznym **Joanny Olech** i **Justyny Wróblewskiej** (Wytwórnia)

Wierszyki wysane z palca Beaty Białej w opracowaniu graficznym **Ewy Olejnik** (Kowalska/Stiasny)

Z górk na pazurki Zofii Beszczyńskiej z ilustracjami Pawła Pawlaka (Media Rodzina)

Trzy świnki Zofii Staneckiej z ilustracjami Elżbiety Wasiuczyńskiej (Muchomor)

Książką Roku 2005 w dziedzinie grafiki jednogłośnie wybrano

***Alfabet z obrazkami* Małgorzaty Strzałkowskiej**

a Anicie Andrzejewskiej i Andrzejowi Pilichowskiemu-Ragno

przyznano główną nagrodę za ilustracje i opracowanie graficzne.

Honorowe Wyróżnienia graficzne przyznano:

Grażce Lange za opracowanie graficzne *Czerwonego Kapturka* Joanny Olech

Ewie Olejnik za opracowanie graficzne *Wierszyków wyssanych z palca* Beaty Biały

Marii Ekier za ilustracje do *Królewny w koronie* Marii Ewy Letki

Krystynie Lipce-Sztarballo za ilustracje do *Żółtej zasypianki* Anny

Onichimowskiej

Nagrodą za upowszechnianie czytelnictwa

jury uhonorowało Grażynę Walczewską-Klimczak, nauczyciela akademickiego, pioniera pedagogiki zabawy, twórcę wielu scenariuszy zabaw literackich.

Przebieg kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom” w roku szkolnym 2004/2005 na terenie powiatu bialskiego

Do akcji promujących czytanie włączyły się **124 placówki** (40 bibliotek publicznych, szkoły, przedszkola, domy kultury i inne instytucje), które przeprowadziły ogółem **832 przedsięwzięcia**, mające na celu uświadomienie społeczności lokalnej ogromnej potrzeby znalezienia dzieciom ciekawej alternatywy spędzania wolnego czasu, zwrócenie uwagi rodzicom jak ważne jest podtrzymywanie dobrego kontaktu z dziećmi, pokazanie jak książka i wspólne czytanie, a przy okazji przebywanie razem umacnia więzi i jednocześnie wycisza i uspokaja.

W różnorodnych imprezach wzięły udział **17 924 osoby** – dzieci, rodzice, wychowawcy, osoby publiczne.

Wachlarz działań był niezmiernie szeroki:

 głośne czytanie dzieciom (spotkania w bibliotekach, szkołach, przedszkolach, wyprawy plenerowe) **712 spotkań, 11 633 uczestników**

 cykliczne spotkania miłośników książki:

- „Klub Motyli Książkowych” – GBP w Wisznicach
- „Wtorkowe czytania bajek” – GBP w Konstantynowie
- „Spotkania z bajką” – FGBP w Połuskach
- „Klub Kubusia Puchatka” – GBP w Drelowie
- „Mama i ja” (spotkania dla najmłodszych czytelników z mamami) – GBP w Drelowie
- „Klub Miłośników Biblioteki i Książki” – FGBP w Żerocinie
- „Z wizytą w przedszkolu” – GBP w Kodniu

 „Urodziny Kubusia Puchatka” - Oddział dla Dzieci MBP w Białej Podlaskiej, GBP w Wisznicach, w Kodniu, w Rossoszu, FGBP w Tłuszcju (min. tort urodzinowy w kształcie misia, układanie życzeń, wymyślanie prezentu, wylizywanie miodku na czas, zabawy ruchowe, zagadki, rekwizyty, tańce, wystawa maskotek, zabawa „Stary niedźwiedź mocno śpi”)

 lekcje biblioteczne poświęcone H.Ch. Andersenowi, innym rocznikom literackim połączone z czytaniem fragmentów utworów – **44 placówki, 1 132 uczestników**

 promowanie wartości moralnych (wg kalendarza Fundacji ABCXXI) – **15 placówek**

- co miesiąc nowa gazетка – cytaty, aforyzmy, polecane książki
- umieszczanie w wypożyczanych książkach karteczek z cytatami mówiącymi o różnych wartościach moralnych – GBP w Konstantynowie

- stałe wystawki zawierające wszystkie promowane wartości z odpowiednim komentarzem
 - gazетка - „Wartości w baśniach Andersena”
 - gazetki i rozmowy o Ojcu Świętym Janie Pawle II, jego przesłaniu do dzieci i młodzieży
 - wystawki książek ze „Złotej listy” Fundacji
 - gazetki dla rodziców
 - prelekcje dla rodziców w bibliotece
- katalogi ilustrowane o twórczości H.CH. Andersena – GBP w Wisznicach, FGBP w Horodyszczu
- spotkania autorskie z **Wiolettą Piasecką**, autorką bajek dla dzieci, w bardzo prosty i mądry sposób przekazujących prawdę o życiu, zwracających uwagę na postawy moralne, a także autorką baśniowej biografii H. Ch. Andersena – Oddział dla Dzieci MBP w Białej podlaskiej, Filia nr 3 i Filia nr 6 MBP w Białej Podlaskiej, Przedszkole im. Przyjaciół Kubusia Puchatka, GBP w2 Leśnej Podlaskiej, MBP w Międzyrzecu podlaskim, MBP w Białej Podlaskiej – podsumowanie konkursu „List do Pana Andersena”
- prezentacja objazdowej wystawy „W krainie życia i baśni H. Ch. Andersena” przygotowanej przez WBP w Lublinie – **13 placówek, 2002 uczestników**
- udział w konkursie prasowo – czytelnicznym o Andersenie ogłoszonym przez WBP w Lublinie i „Dziennik Wschodni” – **11 placówek, 317 uczestników**
- udział w powiatowym konkursie plastyczno – literackim ph. „List do Pana Andersena”, ogłoszonym przez MBP w Białej Podlaskiej – **15 bibliotek** we współpracy z przedszkolami i szkołami, **144 nadesłane prace**
- przedstawienia, inscenizacje – **5 placówek, 761 widzów**
- „Dzień dobry Panie Andersenie” – GBP w Leśnej Podlaskiej
 - „Brzydkie Kaczątka” – GBP w Wisznicach
 - „Świniopas” – MBP w Międzyrzecu Podlaskim
 - „Baśnie Andersena” – FGBP w Woskrzenicach
 - „Książka moim przyjacielem” – Oddział dla Dzieci MBP w Białej Podlaskiej
- Inauguracja Roku Andersena - **2 placówki, 42 uczestników**
- „Bał u Calineczki” – Filia nr 6 MBP w Białej Podlaskiej
 - „Urodziny H.CH. Andersena” – GBP w Wisznicach
- Czytanie pacjentom w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Białej Podlaskiej – Oddział dla Dzieci MBP w Białej podlaskiej
- Pikniki, festyny – MBP w Białej Podlaskiej: inauguracja i zakończenie IV OTCD, GBP w Zalesiu, FGBP w Połoskach,
- Czytanie w plenerze, wyprawa do leśniczówki, spotkanie z leśniczym, szukanie Calineczki – FGBP w Kościeniewiczach, GBP w Drelowie, GBP w Piszczacu, GBP w Wisznicach

- 📖 konkursy plastyczne, literackie, zgaduj – zgadule związane z H.CH. Andersenem – **5 placówek, 270 uczestników**
- 📖 stałe informowanie o akcji „CPCD”, poprzez rozwieszanie plakatów w bibliotekach, szkołach, przedszkolach, urzędach pocztowych, bankach, sklepach, przystankach autobusowych, urzędach gmin i miast itp. miejscach

Do czytania dzieciom udało się pozyskać **99 osób**, przedstawicieli następujących zawodów: bibliotekarz, nauczyciel, dyrektor szkoły, rodzice, babcie, emerytowana nauczycielka, czytelnik, leśniczy, dyrektor i pracownik GOK, poseł na Sejm Jerzy Stefaniuk, pracownik urzędu gminy, prezes GS, właściciel drukarni, burmistrz miasta, sekretarz miasta, ksiądz, pracownik GOPS, listonosz, sprzedawca z sąsiedztwa, pracownik poczty, komendant straży granicznej, przewodnik wycieczek, wójt gminy, radny, członkowie grupy teatralnej, przedstawiciel ludowego zespołu śpiewaczego, studenci, starsi uczniowie, policjant, kolejarz, celnik, strażak.

Najlepiej działające placówki – GBP w Drelowie, Filia nr 3 MBP w Białej Podlaskiej, GBP w Zalesiu, GBP w Kodniu, GBP w Konstantynowie, GBP w Rossoszu, F GBP w Horodyszczu, Szkoła Podstawowa w Ciciborze Dużym

Na **szczególne wyróżnienie** zasługuje pani **Lucyna Szajda z FGBP w Horodyszczu**, która wszelkie działania upowszechnieniowe i różnorodne formy pracy doskonale łączyła z obchodami Światowego Roku H.Ch. Andersena, np.:

- lekcja biblioteczna o budowie książki – na podstawie *Baśni* Andersena
- nauka redagowania listu – list adresowany do Andersena
- lekcja biograficzna – o Andersenie
- promowanie wartości – na podstawie baśni Andersena
- katalogi ilustrowane – z baśni Andersena
- budowa katalogów – na podstawie twórczości Andersena

Były to planowe, przemyślane i wzorcowo prowadzone działania biblioteczne.

Innym rodzajem działalności, który zasługuje na uznanie i rozpowszechnienie jest organizowanie systematycznego czytania dzieciom. Taki trud podjęły **Filia nr 3 i Filia nr 9 MBP w Białej Podlaskiej oraz GBP w Zalesiu**.

Przedstawiciele tych placówek przynajmniej raz w tygodniu, przez cały rok szkolny odwiedzali przedszkola, czy Akademię Przedszkolną, organizowali zabawy literackie, przynosili ciekawe książeczki. Jednocześnie prowadzili edukację rodziców przez prelekcję na zebraniach, umieszczanie informacji o akcji CPCD na gazetkach przedszkolnych, przygotowywanie ulotek i artykułów dla rodziców i wychowawców

Szanowni Państwo, Drodzy Liderzy i Koordynatorzy,

Bardzo prosimy o wszelkie działania na rzecz pozyskania pracowników Waszych placówek oraz tych, z którymi współpracujecie, przedstawicieli lokalnego biznesu, mediów, pracowników biur rachunkowych, by zechcieli wesprzeć Fundację ABCXXI odpisem 1% podatku i namawiali do tego innych.

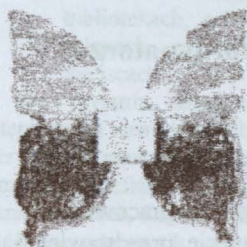
Zwracamy się też z gorącą prośbą, aby każdy z Państwa zachęcił przynajmniej 5 bliskich/ znajomych osób do wpłacenia 1% swego podatku na konto Fundacji ABCXXI - Cała Polska czyta dzieciom:

97 - 11401010 - 0000 - 6501800 - 1003

Jeżeli chcemy żyć w kraju mądrych i moralnych ludzi, powinniśmy czytać dzieciom i uczyć je wartości. To właśnie propaguje nasza Fundacja, inicjator kampanii społecznej "Cała Polska czyta dzieciom", twórca programów edukacyjnych "Dzieciństwo na całe życie" i "Szkoła z charakterem". Pomóżcie nam pracować dla dobra dzieci i całego społeczeństwa.

Serdecznie dziękujemy,

Irena Koźmińska z Zespołem Fundacji ABCXXI

**CAŁA POLSKA
CZYTA DZIECIOM**

*Czytaj dziecku 20 minut dziennie.
Codziennie!*

Do Przyjaciół, Sympatyków i Osób Niezdecydowanych

Fundacja ABCXXI, inicjator kampanii społecznej "Cała Polska czyta dzieciom", jest organizacją pożytku publicznego (numer KRS 97051)

I Ty możesz wspomóc nasze działania
na rzecz czytania i nauczania wartości
przekazując 1%

swego podatku dochodowego na konto
Fundacji:

97 - 11401010 - 0000 - 26501800 - 1003

Dziękujemy!

Ojczyzna – wielkie słowo...

Scenariusz imprezy

poświęconej Małej i Dużej Ojczyźnie

Przedstawienie ma kompozycję szkatułkową (przedstawienie w przedstawieniu). Otwiera je i zamyka rozmowa ucznia-luzaka z księgarzem. Uczeń luzak po wstępnej rozmowie z księgarzem zostaje zaproszony na przedstawienie o Dużej i Małej Ojczyźnie. Po obejrzeniu przedstawienia w kolejnej rozmowie z księgarzem deklaruje swój powrót do korzeni.

Dekoracja: na kartonie namalowany krajobraz – las, polana, rzeczka itp., kosz z własnoręcznie wykonanymi (np. z bibuły) biało-czerwonymi różami.

Pośrodku widać stoisko z odpowiednio ułożonymi książkami. *Historia powszechna* (kilka tomów ułożonych jeden na drugim) obok *Historia Polski* i książki związane z danym regionem. Na stoisku znajdują się także płyty, kasety.

Narrator

Człowieka współczesnego cechuje niewątpliwie poczucie wyższości wobec czasu minionego, wobec przeszłości, która nie może poszczycić się takim jak dziś poziomem rozwoju cywilizacyjnego, osiągnięciami myśli naukowej, a szczególnie technicznej. Dziedzictwo to wartość, więc powinna być przez nas obdarzona szacunkiem i uznaniem. To depozyt przekazany nam przez przodków, aby go chronić, rozwijać, wzbogacać. Jednak, aby móc tego dokonać, należy hołdować tradycji i pielęgnować wartości, jakimi są Mała i Duża Ojczyzna. Dzisiejszy apel jest temu poświęcony.

Obok stoiska przechodzi uczeń-luzak, który z zainteresowaniem pyta o płytę..., po czym wskazuje na tomy:

Uczeń-luzak

A co to za książki?

Księgarz (wskazuje kolejno)

To jest *Historia powszechna*, a to *Historia Polski*, a to książki związane z naszym regionem.

Uczeń-luzak

Czy to ktoś jeszcze czyta?

Księgarz

Oczywiście, że tak. Nie wiem, młody człowieku, czy wiesz, ale „Człowiek korzeniami musi tkwić w ojczystej ziemi, a wzrokiem omiać cały świat”.

Uczeń-luzak

Sam Pan to wymyślił?

Księgarz

Nie. George Santayana.

Uczeń-luzak

Przepraszam Pana, ale muszę już iść.

Księgarz

Może zechciałbyś obejrzeć to, co przygotowała młodzież tutejszej szkoły o Małej i Dużej Ojczyźnie?

Uczeń-luzak

No dobrze. Skoro Pan nalega...

(Piosenka: *Tu wszędzie jest moja ojczyzna*)

Narrator

Czym jest mała ojczyzna? Jaka jest jej treść? To miasto, szkoła, rodzina, to wspólnota żyjąca w konkretnym miejscu. To tu człowiek jest u siebie. Tu poznaje przeszłość, współczesne funkcjonowanie. Przez bezpośredni kontakt ze środowiskiem tworzy więzi, określa swoją przynależność, zakorzenia się. Ma szansę doraścić do roli obywatela, także tej dużej Ojczyzny. To właśnie tu uczy się, że dzięki własnemu zaangażowaniu może wpłynąć na kształt rzeczywistości. „Mała ojczyzna” to świat, w którym żyjemy na co dzień. To najbliższy krajobraz, przyroda, ludzie, kultura. To przeszłość i tradycja. „Mała ojczyzna” to zachowane tradycje i obrzędy. To teraźniejszość – to, co sami tu i teraz czynimy. Nie tylko to, co dobre, mądre i piękne, ale także i to, co zniszczyliśmy i zagubiliśmy, a co warto odnaleźć. „Mała ojczyzna” to przyszłość – a jaka ona będzie – zależy od nas.

Uczeń

Ojczyzna to kraj dzieciństwa

miejsce urodzenia

to jest ta mała najbliższa

ojczyzna

miasto miasteczko wieś

ulica dom podwórko

pierwsza miłość

las na horyzoncie

groby

w dzieciństwie poznaje się

kwiaty zioła zboża

zwierzęta

pola łąki

słowa owoce

ojczyzna się śmieje

na początku ojczyzna

jest blisko

*na wyciągnięcie ręki
dopiero później rośnie
krwawi
boli.*

(Piosenka związana z regionem)

Narrator

Kultura stanowi fundament człowieczeństwa w człowieku. Kulturę naszych ojców tworzyły dzieje, dom, kościół, o czym ze wzruszającą prostotą mówi Wincenty Pol w swym wierszu:

Uczeń

*Żyć za swe czasy, czcic czasy ubiegłe,
I sad zasadzić, a i dom postawić,
I sławy ojców za siebie poprawić,
I do kościoła dodać chociaż cegłę,
I źródło dobyć, a i księgę nową
Na starą potę położyć dębową,
I zdobyć serce i dziecię wychować,
I młodą duszę w życiu pokierować,
Utwierdzić w wierze i miłości kraju,
I co godziwe, podać w obyczaju:
Wszak to się godzi po ludzki od wieka
I taka droga pono dla człowieka
Wskazana w dziejach, w domu i kościele.*

Narrator

Poszanowanie własnego dziedzictwa jest także doskonałą drogą do poszanowania innych kultur. Spotkanie z „innością” to przede wszystkim wzbogacające doświadczenie otwarcia na spotkanie z drugim człowiekiem, a przez niego - doświadczeniem spotkania z kulturą narodu lub grupy etnicznej.

Uczeń

Mniejszości narodowe, występujące w dzisiejszych granicach Rzeczypospolitej Polskiej, to w większości grupy, które od pokoleń zamieszkują na tych samych terenach: Litwini na Suwalszczyźnie, Białorusini na Białostocczyźnie, Słowacy na Spiszu i Orawie, Niemcy na Śląsku. Kolejne pokolenia przesiedlonych rodzin wnoszą swój wkład w kulturę swojej nowej małej ojczyzny. W krajobrazie tych ziem pojawiły się kopuły cerkwi, jako wyraz potrzeby zachowania tożsamości człowieka w jego wymiarze religijnym, a szkoły i sale miejscowych ośrodków kultury nierzadko rozbrzmiewają melodiami stepowych dumelek.

Narrator

Silny związek człowieka z dziedzictwem regionalnym otwiera go na dziedzictwo narodowe. Świadomość własnej przeszłości pomaga dolożyć swoją część do dorobku poprzednich pokoleń, by przekazać następnym nasze wspólne dobro - Ojczyznę.

Uczeń

*Ojczyzna – zwykłe słowo,
a tyle znaczy,
Ojczyzna – piękne słowo
jak je tłumaczyć?*

*Ojczyzna – to jabłonie kwiatami osypane
i modre chabry w zbożu,
i jasny śpiew skowronka,
i srebrnotuskie fale odrzańskie i wiślane,
skalista grań tatrzańska i mazowiecka łąka.*

*Ojczyzna – jedno słowo,
a tyle treści.
Ojczyzna – wielkie słowo
Co jeszcze mieści?*

*Ojczyzna 0 to wsie, miasta, ulice i stadiony
i wszystkie polskie szkoły,
i morza brzeg zielony,
to zwykły dzień roboczy
i święta dzień wesoly.*

Uczeń

*Ojczyzna – bliskie słowo,
w nim serca wszystkie.
Ojczyzna – zwykłe słowo
czemu tak bliskie?*

*Ojczyzna – to czas dawny,
Ojczyzna – to czas bliski,
to miły dom rodzinny i matki oczy jasne.
Ojczyzna – to jest mowa znajoma od kołyski,
Ojczyzna – to my sami, to serca nasze własne!*

*Pamiętaj, że pszenica,
łąka, las i zagajniki,
miasta, gdzie tłoczno na ulicach
i pełno pracy i muzyki,
to wszystko jest i trwa, i wzrasta
za cenę krwi przelanej w walce
z wrogiem co palił wsie i miasta
i szedł lawiną przeciw garstce.*

Uczeń

Jakże więc nie kochać?

*Tej ziemi, gdzie jest Oświęcim,
ale już pod pogodnym niebem,
gdzie nad jeziorami lasów wieńce,
gdzie pszenica staje się chlebem.*

*Tej ziemi, co od wieków dźwiga
Tatry i mury wszystkich naszych miast:
Krakowa, Wrocławia, Szczecina,
i wieżowców sięgających gwiazd.*

*Tej ziemi, której sercem jest Warszawa,
a serdeczną arterią Wisła –
Nie oddam za skarby świata,
Bo ją kocham, bo to moja Ojczyzna.*

Uczeń

*Jak mlekiem i miodem – Wisłą płynąca,
Ojcowizna najbliższa, ojczyzna od lat tysiąca
Wierzbami przydrożnymi idąca przestrzeń,
potrzebna, jak spragniona woda, jak powietrze.*

*Jak ziemia pod nogę, jak ogień zimą...
Imionami pradiadków, dziadów i ojców,
Imionami matek pnących się ku słońcu.*

*To tu od kołyski do trumny walczyć.
To z tą ziemią na zawsze – jak z tarczą
albo na tarczy.*

(Piosenka: Biały krzyż)

Narrator

Z miłości winna się budzić wdzięczność.

Uczeń

*Za ławkę, kredę i tablicę,
Za wrzawę szkolną, szkolną ciszę, (...)*

*Za pierwsze książki przeczytane
i za te, które przeczytamy, (...)*

*Za piłkę co chce skoczyć sama
Za szkolne na boisku mecze (...)*

*Może to właśnie dziś pomyślę i zapytam –
Co dać ci za to?*

*Jaką zapłatą
tobie się, ziemio, odwdzięczę
za dobre słowo,*

za pieśń, za radość, za tęczę?

(wchodzi uczennica – symbol Polski, ubrana na białą, przepasana biało-czerwoną wstęgą)

Uczennica

Mnie nie potrzeba
Złotych gwiazd z nieba,
ni czterolistnych koniczyn.
Pomóżcie wy mi
sercami swymi,
bo bez was byłabym niczym.
Od skarbów wolę
was, kiedy w szkole
piątkami mi pomagacie.
Oto nagroda co sił mi doda,
o takiej marzę zapłacie.
Gdy dorośnięcie,
każdy na świecie
wielką zasługę wam przyzna.
I w wasze ręce
Plony w podzięce
złoży szczęśliwa ojczyzna.

(uczeń-luzak schodzi z widowni, podchodzi do stoiska z książkami i kontynuuje rozmowę z księgarzem)

Uczeń-luzak

Myśli Pan, że to ważne kim jesteśmy? Przecież przed nami wspaniała przyszłość we wspólnocie państw Europy.

Księgarz

No tak, będziesz mówić po angielsku, jadł po włosku, ubierał po francusku, a oszczędzał po niemiecku. A kultura?

Uczeń-luzak

No właśnie – amerykańska na pełnym luzie.
(wskazuje na siebie)

Narrator

Musimy sobie zdawać sprawę z tego kim jesteśmy, nie możemy zbyt łatwo rezygnować i pozbywać się tego co przez wieki budowali nasi ojcowie, a co stanowi o naszej niepowtarzalności i oryginalności wśród narodów i powinno być powodem dumy, a nie wstydu.

Uczeń-luzak

To znaczy, że grozi nam utrata tego co przez wieki wypracowali nasi przodkowie?

Księgarz

Nie jest chyba możliwe zniszczenie do cna tego wszystkiego, co czas odcisnął na każdym szczepie rodu ludzkiego.

Uczeń-luzak

No tak. Powaga i szorstkość będą zawsze znamię Anglików. Lekkość i dowcip Francuzów. Pracowitość, zamknięcie się w rodzinnym gronie, oszczędność, skłonność do badań naukowych i filozoficznych nie przestaną cechować Niemców.

Księgarz

A my całe plemię słowiańskie nie postradamy otwartości, szczerości, gotowości poświęcenia się, miłości do rodzinnej ziemi.

Uczeń-luzak

Przepraszam Pana na chwilę...

(uczeń schodzi ze sceny)

Piosenka „Kocham cię Polsko”.

Kocham cię Polsko, za twą przeszłość sławną,
Którą przyniosły miecze twe waleczne.
Za chobre dzieje, co minęły dawno,
Lecz będą w pieśni, aż po czasy wieczne.

Kocham cię Polsko za wiek sztuki złoty,
Światło kuźnicy i znicz oświecenia.
Za miasta stare przepyszej urody
Co kryją skarby, których czas nie zmienia.

Kocham cię Polsko za doliny, góry.
Bure kominy, miasta twe wysokie.
Jasne obłoki i przelotne chmury.
Co czasem wchodzi w szyby naszych okien.

Kocham cię Polsko za przyszłość twą jasną.
Drogę szczęśliwą, aż przez pokolenia.
Za zdrową młodzież, co czci ziemię własną.
Za to co trwałe i to co się zmienia.

Kocham cię Polsko (3 x) kocham cię.

Uczeń-luzak (wraca w stroju regionalnym)

Przekonał mnie Pan i myślę, że mogę złożyć deklarację, cytując wiersz Wisławy Szymborskiej.

Ziemio ojczysta, ziemio jasna

(recytacja na tle „Pieśni polskiej” Wieniawskiego, granej na skrzypcach)

Nie będę powalonym drzewem.
Codziennie mocniej w ciebie wrastam
radością, smutkiem, dumą, gniewem.
Nie będę jak zerwana nić.
Odrzucam pusto brzmiące słowa.
Można nie kochać cię –
i żyć ale nie można owocować.

Uczniowie dają krótki występ w strojach regionalnych

LITERATURA:

Wychowanie w kulturze regionu. Red. Krystyna Chałas. Lublin 2000.

mgr Ewa Zygmunt
nauczycielka Gimnazjum w Kroczycach

Współpraca:

mgr Monika Gajeczka

mgr Mariusz Wojciechowski

Przedruk:

„Poradnik Bibliotekarza” 2005, nr 10

Wielkanoc z pedagogiką zabawy

Wskazówka organizacyjna: Bardzo praktyczne jest zastosowanie pisemnej formy informowania o zadaniach do wykonania. Pozwalają uniknąć wielokrotnego powtarzania tych samych poleceń. Poza tym osoby chwilowo nieobecne czy spóźnione mogą się spokojnie zapoznać z pisemną instrukcją i włączyć do zadań. Prowadzącemu daje to czas na zebranie myśli lub obserwację uczestników.

I. Działania wstępne.

1. **Wizytówka.** Każdy uczestnik spotkania wykonuje sobie wizytówkę z imieniem.
2. **Balonowa pisanka.** Na stoliku kładziemy balony, nitkę, flamastry i nożyczki, a nad nim zawieszamy instrukcję: *Wykonaj pisanek z balona. Możesz ozdobić swój balon szlaczkiem, zygzaczkiem, lub... Podpisz swoim imieniem i zawieś na sznurku.*
3. **Zdania niedokończone.** Dokończ zdanie: Jestem tutaj ponieważ... Mój ulubiony zwyczaj wielkanocny...

II. Zabawy integracyjne.

1. **Witam tych, którzy...** W kręgu na krzesłach zmieniają miejsce osoby, które:
 - zaczęły świąteczne porządki,
 - umyły okna,
 - lubią śmigus-dyngus,
 - malują jajka w cebulniku,
 - malują jajka farbami,
 - te, które do tej pory nie zmieniły miejsca ani razu
2. **Zabawa Zajączki.** Uczestnicy, siedząc na krzesłach w kręgu, kolejno odliczają począwszy od prowadzącego. Następnie przykładają on dłonie do głowy (po obu stronach) i kiwając nimi „robi zajączka”, mówiąc: *Zająteczek numer jeden pozdrawia zajączka numer ...* Wywołany „zająteczek” kiwa swoimi „uszami” i pozdrawia następnego, podając swój numer i numer pozdrawianego „zajączka”. „Zajączki” sąsiadujące z tymi, które akurat machają „uszami”, muszą również machać tym „uchem”, którym sąsiadują z pozdrawianym „zajączkiem”.
3. **Taniec na siedząco Szyjemy świąteczne stroje¹.** Po zdjęciu miary, skrojeniu materiału „szyjemy” wspólnie świąteczne sukienki, garnitury, spodnie, ubrania dla dzieci, a także nowe zastony.

¹ Taniec na siedząco do melodii Amerikanische Promenade. Tänze für Senioren, Fidula-Verlag D-56154 Boppard/Rhein & A-5033 Salzburg.

4. Podział na grupy – puzzle z pocztówek wielkanocnych. Aby powstały grupy przygotowane pocztówki (tyle ile chcemy mieć grup) tniemy na tyle części ilu jest uczestników. Każdy otrzymuje jedną część i odszukuje osoby z częściami pasującymi do tej samej pocztówki. Następnie układamy pocztówkę w całość.
5. **Działania plastyczne w grupach:** *Co chciałbyś znaleźć w swoim „jajku-niespodziance”?*. Każda grupa otrzymuje duży arkusz papieru, kolorowe gazety i bibułę z poleceniem wykonania „jajka-niespodzianki”. Na zaznaczonym konturze, dowolną techniką grupa wykonuje olbrzymią pisanekę. Następnie uczestnicy zastanawiają się co chcieliby znaleźć w jajku. Odzwierciedleń marzeń mogą szukać w kolorowych czasopismach lub wykonać osobiście z dostępnych materiałów i dowolną techniką. Skończone prace wieszamy i oglądamy w „Muzeum świątecznych marzeń”.
6. **Taniec z balonowymi pisankami.** Na zakończenie tańca odbywa się „pękanie” balonów – wykluwają się wtedy marzenia uczestników.
7. **Taniec na siedząco Orzeszek².** Orzeszki są nam potrzebne do ozdobienia wielkanocnego mazurka. Najzabawniejsza jest ostatnia część, kiedy to muzyka przyspiesza i uczestnicy muszą wykonywać gesty bardzo szybko.
8. **Informacja zwrotna.** Dokończ zdanie: Dzisiejsze spotkanie... (rundka z maskotką np. welnianym barankiem)
9. **Życzenia wielkanocne.** Na oddzielnych, kolorowych karteczkach w kształcie pisanki uczestnicy piszą życzenia:
 - dla siebie,
 - dla rodziny,
 - dla świata.
 Następnie przyklejają je w odpowiednich koszyczkach narysowanych na dużych arkuszach papieru.
10. **Taniec Krasnoludki³.** Krasnoludki mogą sprawić, aby życzenia i marzenia się spełniły. Część uczestników staje się krasnoludkami. Przychodzą, pomagają w świątecznych porządkach, tańczą z wybranym uczestnikiem, następnie wykonują obrót i przechodzą do następnego partnera.

opracowano na podstawie:
Barbara Wasilewska. Wielkanoc z pedagogiką zabawy
Grupa i Zabawa nr 1-2/2002

² Taniec integracyjny Orzeszek. Taniec poznany na warsztacie PSPiA KLANZA, „Ruch, taniec i muzyka w pracy z małymi dziećmi”. (Melodia dostępna w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym MBP w Białej Podlaskiej)

³ Taniec integracyjny Krasnoludki (Het Carilon) do melodii Italiener, Tänze für Senioren, op.cit (Melodia dostępna w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym MBP w Białej Podlaskiej)

„...otwierają się drzwi
zastygam w bezruchu
slucham
jak cofa się czas...”

(Henryk J. Kozak „Po latach w rodzinnym domu”)

„Drewniana furka ocaleje
i furki tej pośmiertny skrzyp”.

(Tadeusz Nowak „Psalm”)

„... nie dość napatrzyłem się
podlaskiej równinie (...)
i niczego nie nauczyłem się
od tamtych ludzi
mnie jest tylko wstyd
że nie zapamiętałem ich zakłęb
zapomniałem modlitw...”

(Henryk J. Kozak „Żal”)

„tam nad Krzną gdzie trawy
klóćą się gorzko i łagodnie
gdzie starzy ludzie wyluskuj wspomnienia...”

(Henryk J. Kozak „Nad Krzną”)

„A czy znasz ty, bracie
młody, twoje ziemie,
twoje wody”

(Wincenty Pol)

„Jak nie może istnieć
niebo bez gwiazd
Tak bez domów
Nie może istnieć Mała Ojczyzna”

(Jan Sabiniarz)

„Mnie wszystko tak cieszy,
co swojskie, co nasze...”

(Teofil Lenartowicz)

„Moja mała ojczyzna jest blisko,
na wyciągnięcie ręki”

(Tadeusz Różewicz)

„...to jest ta mała najbliższa ojczyzna.
Ojczyzna to kraj dzieciństwa,
miejsce urodzenia”

(Tadeusz Różewicz)

„Ziemia ojczysta to język, mowa, literatura, sztuka, kultura twórcza, kultura obyczajowa, kultura religijna. To jest ziemia. (...) Dlatego człowiek odnosi się z ogromnym szacunkiem do swojej przeszłości, stara się ją poznać, ocenić, zrozumieć, uważa ją za swoje własne dziedzictwo, którego zdradzać nie wolno”

(Stefan Wyszyński: „Kocham Ojczyznę więcej niż własne serce”)

„Człowiek korzeniami musi tkwić
w ojczystej ziemi, a wzrokiem omiatać cały świat”

(George Santayana)

„Najważniejsze jest, by gdzieś istniało to czym się żyło. I zwyczaję. I święta. I dom pełen wspomnień. Najważniejsze jest, by żyć dla powrotu.”

(Antoine de Saint Exupéry)

„Wiele się na polskiej ziemi zmieniło i zmienia. Mijają stulecia, a Polska rośnie wśród zmiennych kolei losów, jak ten wielki dziejowy dąb, ze swoich zdrowych korzeni. To jest wielkie dziedzictwo, z którym idziemy w przyszłość. Niech za sprawą Wojciecha i wszystkich polskich patronów zgromadzonych wokół Bogarodzicy, owoce odkupienia trwają i utrwalać się wśród tych pokoleń, które idą. Niech ludzie trzeciego tysiąclecia podejmą misję przekazaną kiedyś, przed tysiącem lat, przez świętego Wojciecha i niech ją z kolei przekazują coraz to nowym pokoleniom.

Pragnę Was jeszcze zachęcić, abyście nadal strzegli swojej tożsamości, pielęgnując więzi rodzinne, pogłębiając znajomość swojego języka i starając się przekazywać swą bogatą tradycję młodemu pokoleniu.”

(Jan Paweł II, Spot 5 czerwca 1999r.)

„Bez zakorzenienia w ziemi przodków, bez miłości do jej naturalnego krajobrazu i szacunku wobec jej dziedzictwa cywilizacyjno-kulturowego nie dołamy wychowów obywatela nowoczesnej Polski i Europy. Kształcenie w młodzieży poczucia tożsamości lokalnej spoczywa także w naszych - bibliotekarskich - rękach”.

(Maria Pietryka, Barbara Grędecka Biblioteka w Szkole 12/2004 s. 2)

Warsztaty metodyczne – „Jesteśmy jak drzewa”

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie zaprasza do udziału w warsztatach metodycznych plastyczno – literackich ph. *Jesteśmy jak drzewa*. Warsztaty są adresowane do bibliotekarzy, którzy szukają sposobów uatrakcyjnienia zajęć w bibliotece. Tematycznie nawiązują do programu ogólnowojewódzkiej akcji i konkursu „Pamięć przeszłości”. Autorką warsztatów jest zaprzyjaźniona ze środowiskiem bibliotekarskim – Justyna Legocka, mgr pedagogiki ze specjalnością nauczania początkowego.

Zajęcia odbędą się w grupach 15-osobowych. Miejsce i termin do wyboru:

I. **31 marca 2006r.** (piątek), Biblioteka Publiczna Gminy w Łopienniku Górnym (pow. Krasnostaw) – zgłoszenie do 29 marca 2006 r. lub

II. **6 kwietnia 2006 r.** (czwartek), WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie – zgłoszenie do 4 kwietnia 2006 r.

Godziny realizacji zajęć stałe dla obu grup: 10:00 – 15:00 (6 godz. dydaktycznych).

Uczestnicy otrzymają materiały do pracy na szkoleniu oraz zaświadczenie potwierdzające udział w doskonaleniu zawodowym.

Koszt udziału w szkoleniu wynosi 50 zł (słownie złotych: pięćdziesiąt). Wpłaty należy dokonać po otrzymaniu faktury.

Zgłoszenia telefoniczne (0-81 532-59-46) przyjmuje Dział Instrukcyjno – Metodyczny w terminach jak wyżej.

Zapraszamy do skorzystania z oferty

Kwalifikacyjny kurs bibliotekarski

**Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej
im. Heleny Radlińskiej w Warszawie - Filia w Jarocinie
i
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie**

ogłaszają rekrutację na **Kwalifikacyjny kurs bibliotekarski** dający uprawnienia równorzędne z ukończeniem Pomaturalnego Bibliotekarskiego Studium Zawodowego określone w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji (Dz.U. 1999 Nr 41, poz. 419).

Kurs przygotowuje do pracy w zawodzie bibliotekarza wyszczególnionym w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. (Dz.U. 2004 Nr 265 poz. 2644).

Kurs obejmuje łącznie **580 godzin** wykładów i ćwiczeń realizowanych w systemie niestacjonarnym (w tym 220 godzin praktyki zawodowej dla osób nie pracujących w bibliotekach).

Projektuje się realizację zajęć systemem **zjazdów sobotnio-niedzielnych** (co dwa tygodnie), systemem zblokowanych zjazdów kilkudniowych (1 raz w miesiącu) lub w okresie wakacji, bezpośrednio po zakończeniu roku szkolnego.

Warunkiem uczestnictwa w kursie jest posiadanie **wykształcenia średniego**.

Łączny koszt opłaty za kurs wynosi **1 500,00 PLN** (dopuszczalna wpłata w 3 ratach).

Wszystkie zajęcia będą realizowane w Filii **CEBID w Jarocinie**.
Dyplom ukończenia kursu kwalifikacyjnego wydaje Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie.

Rozpoczęcie pierwszej edycji kursu nastąpi po dokonaniu pełnego naboru. Wszyscy przyjęci zostaną poinformowani oddzielnym pismem o terminie pierwszego zjazdu.

Realizatorami zajęć merytorycznych na projektowanym kursie będą nauczyciele akademicy - specjaliści z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.

W gmachu Filii CEBID w Jarocinie istnieje możliwość zakwaterowania w trakcie zajęć kursowych za niewielką opłatą.

Zgłoszenia na kurs należy kierować na adres:

Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie - Filia w Jarocinie,
63-200 Jarocin, ul. Park 3,
tel.: (62)7472250;

e-mail: sekretariat@cebidjarocin.pl

Szczegółowych informacji udziela Sekretariat CEBID: telefonicznie, pocztą elektroniczną lub listownie.

Wymagane dokumenty:

1. Podanie (Pobierz druk - .doc)
2. Kwestionariusz osobowy (Pobierz druk - .doc)
3. Odpis świadectwa przynajmniej ukończonej szkoły średniej
4. 2 fotografie.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do udziału w kursie kwalifikacyjnym dającym uprawnienia do wykonywania zawodu bibliotekarza realizowanego przez Filię CEBID w Jarocinie i Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie

Rektor PWSZ w Koninie
i Dyrektor Filii CEBID w Jarocinie

**Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej
i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie
Filia w Jarocinie**

OFERTA KURSOWA

styczeń – czerwiec 2006

Uprzejmie informujemy, iż w najbliższych miesiącach planujemy przeprowadzenie następujących kursów:

Nazwa kursu	Termin	Termin zgłoszenia	Termin rezygnacji	Cena kursu
Podstawowy kurs UKD	17 – 20 I 2006	10 I 2006	11 I 2006	250 zł
Metodyka pracy z czytelnikiem dorosłym	17 – 20 I 2006	10 I 2006	11 I 2006	300 zł
Pakiet biblioteczny MAK dla początkujących	23 – 27 I 2006	17 I 2006	18 I 2006	300 zł
Biblioterapia z elementami innych terapii twórczych	24 – 27 I 2006	17 I 2006	18 I 2006	300 zł
Warsztaty czytelnicze – działania kompensacyjne wobec syndromu nieczytania, praca z dzieckiem nadpobudliwym (ADHD) oraz z dyslektykiem	31 I – 3 II 2006	24 I 2006	25 I 2006	250 zł
Opracowanie alfabetyczne i rzeczowe zbiorów	14 – 17 II 2006	7 II 2006	8 II 2006	250 zł
Multimedia w pracy bibliotekarza – grafika i film	14 – 17 II 2006	7 II 2006	8 II 2006	250 zł
Bajkoterapia jako forma pracy z czytelnikiem w bibliotece	21 – 24 II 2006	14 II 2006	15 II 2006	300 zł
Organizacja i zarządzanie bibliotekami publicznymi	28 II – 3 III 2006	21 II 2006	22 II 2006	300 zł
Pakiet biblioteczny MAK dla zaawansowanych	7 – 9 III 2006	28 II 2006	1 III 2006	300 zł
Podstawowy kurs opracowania alfabetycznego wydawnictw	14 – 17 III 2006	7 III 2006	8 III 2006	250 zł

zwartych i ciągłych				
Metodyka pracy z czytelnikiem dziecięcym	28 – 31 III 2006	21 III 2006	22 III 2006	300 zł
Marketing w bibliotekach	4 – 7 IV 2006	28 III 2006	29 III 2006	300 zł
Internet w bibliotece	4 – 7 IV 2006	28 III 2006	29 III 2006	250 zł
Obsługa systemu SOWA	24 – 27 IV 2006	18 IV 2006	19 IV 2006	300 zł
Biblioterapia z elementami innych terapii twórczych	16 – 19 V 2006	9 V 2006	10 V 2006	300 zł
Pakiet biblioteczny MAK – administrator	16 – 19 V 2006	9 V 2006	10 V 2006	300 zł
Formy pracy biblioteki z czytelnikiem dziecięcym i młodzieżowym. Warsztaty z wykorzystaniem pedagogiki zabawy	23 – 26 V 2006	16 V 2006	17 V 2006	250 zł
Podstawowy kurs UKD	23 – 26 V 2006	16 V 2006	17 V 2006	250 zł
Organizacja i zarządzanie bibliotekami publicznymi	23 – 26 VI 2006	16 V 2006	17 VI 2006	300 zł
Multimedia w pracy bibliotekarza – grafika i film	6 – 9 VI 2006	30 V 2006	31 V 2006	250 zł
Opracowanie alfabetyczne i rzeczowe zbiorów	6 – 9 VI 2006	30 V 2006	31 V 2006	250 zł
Bajkoterapia jako forma pracy z czytelnikiem w bibliotece	20 – 23 VI 2006	13 VI 2006	14 VI 2006	300 zł
Pakiet biblioteczny MAK dla początkujących	19 – 23 VI 2006	13 VI 2006	14 VI 2006	300 zł
Obsługa systemu SOWA	27 – 30 VI 2006	20 VI 2006	21 VI 2006	300 zł

Cena kursów jest zróżnicowana od 250 – 300 zł (w tym noclegi). W przypadku małej ilości chętnych zastrzegamy sobie prawo podniesienia kosztów kursu o 50 zł. Niestety, nie zapewniamy wyżywienia.

Na kurs można przyjechać w dniu poprzedzającym rozpoczęcie (nie zwiększa to kosztów szkolenia). Opłatę za kurs można uiścić bezpośrednio w kasie Centrum lub przelewem na konto wyłącznie po potwierdzeniu przez Centrum realizacji kursu. Numer konta można uzyskać w sekretariacie Centrum.

Informujemy, iż w przypadku potwierdzenia odbycia się kursu, wprowadziliśmy opłatę 100 zł od osób, które zgłoszą swoje uczestnictwo w szkoleniu, a nie powiadomią w wyznaczonym terminie, o rezygnacji. Odchodzimy też od telefonicznej rekrutacji. Prosimy zgłaszać swój udział w kursach przesyłając na nasz adres pocztowy lub e-mailowy Kartę Zgłoszenia (kartę można pobrać na naszej stronie www.cebidjarocin.pl, wysyłamy ją, na życzenie, faxem, pocztą lub e-mailem).

Programy kursów wysyłamy na życzenie (są również dostępne na naszej stronie www.cebidjarocin.pl).

Fundacja ABCXXI poleca głośne czytanie "Świerszczyka" w każdym domu i szkole! Regularny kontakt z tym pismem pomaga dziecku rozwijać wyobraźnię i pobudza kreatywność, wzbogaca jego słownictwo, kształtuje gust literacki i plastyczny oraz rozbudza dalsze potrzeby czytelnicze. Ze "świerszczykowych" dzieci wyrastają ludzie wrażliwi na kulturę, czytelnicy wartościowych książek i czasopism.

ŚWIERSZCZYK

Kochani Rodzice!

Troszczycie się o edukację i przyszłość Waszego dziecka. Pragniecie, aby wyrosło na wartościowego i szczęśliwego człowieka. Zadbajcie o jego rozwój! Dajcie swemu dziecku "Świerszczyk" - pismo, które zasługuje na Wasze zaufanie. Rozwija umiejętność czytania, twórczego myślenia i dostarcza rozrywki innej niż telewizja, gry komputerowe i Internet. Ze "Świerszczykiem" Wasze dziecko odniesie sukces!

Drodzy Nauczyciele!

Magazyn dla dzieci "Świerszczyk" to kopalnia pomysłów do pracy dydaktycznej w klasie i świetlicy. Niewyczerpane źródło ciekawych tekstów i oryginalnych ćwiczeń rozwijających umiejętności szkolne. Jeśli poszukujecie inspiracji do twórczej pracy z dziećmi, wybierzcie "Świerszczyk"! Na stronie internetowej www.swierszczyk.pl otrzymacie gotowe scenariusze zajęć, które ułatwią wykorzystanie materiałów publikowanych w piśmie. Ponadto każdy numer "Świerszczyka" oznaczyliśmy na okładce informacją o "kręgu tematycznym", wokół którego skupia się tematyka danego wydania.

Szkolna prenumerata jest najtańsza! www.swierszczyk.pl

Magazyn dla dzieci „Świerszczyk” to kopalnia pomysłów do pracy dydaktycznej w klasie, świetlicy i domu, niewyczerpane źródło ciekawych tekstów i oryginalnych ćwiczeń rozwijających umiejętności szkolne.

Nie musicie już szukać pomysłów w innych źródłach! „Świerszczyk” daje nam narzędzia do kształtowania umiejętności, które będą owocowały zdobywaniem wiedzy, rozwijaniem twórczego myślenia, wyobraźni i wrażliwości.

Aby ułatwić Państwu pracę z dziećmi przygotowaliśmy „Świerszczyk już w szkole. Poradnik dla nauczycieli i bibliotekarzy” – wydawany co pół roku – w którym znajdziecie informacje m.in. o tym:

- co czytelnicy znajdą w „Świerszczyku”
- co proponuje „Świerszczyk” w bieżącym półroczu
- kto współpracuje ze „Świerszczykiem”
- jakie są aktualne trendy w nauczaniu
- co znajduje się w scenariuszu zajęć do najnowszego numeru „Świerszczyka”
- i wiele innych ciekawych artykułów.

na stronie www.swierszczyk.pl szczególnie polecamy link **Edukacja** zawierający min. następujące działy:

- **poradnik** prezentujący ciekawe artykuły do wykorzystania w pracy z dziećmi i w edukacji dorosłych:
 - *Dlaczego warto czytać dzieciom?* – Elżbiety Olszewskiej
 - *O potrzebie kreatywności* – Macieja Karwowskiego
 - *Dlaczego należy zachęcać dzieci do czytania czasopism* – Małgorzaty Sieńczewskiej
 - *Klucz do sukcesów* – Witolda Dobrołowicza
 - scenariusz lekcji bibliotecznej *O budowie czasopisma na podstawie dwutygodnika „Świerszczyk”* oprac. Małgorzata Strzałkowska
 - scenariusz lekcji bibliotecznej *Wakacje mijają – wspomnienia zostają*
 - projekt edukacyjny *To nasza Ojczyzna* (polskie miasta i wsie – wczoraj i dziś; święta, tradycje, zwyczaje; Polska w Europie; historia mojej rodziny i mojej ojczyzny; z legendą przez Polskę; na turystycznym szlaku; wielcy Polacy z mojego regionu; kuchnia i stroje regionalne)
- **scenariusze** „Świerszczyk” postanowił razem z dziećmi i ich Nauczycielami pokonać szkolny tor przeszkód, prezentując swoje propozycje i pomysły wszystkim zainteresowanym **wspólną pracą i zabawą.**

Do wybranych tekstów literackich, ilustracji i innych materiałów ukazujących się w kolejnych numerach „Świerszczyka” proponujemy **scenariusze zajęć.**

Scenariusz do numeru 06/2006:

"Marzanną zimą żegnamy, kwiatami wiosnę witamy!"

"W marcu jak w garncu"

Scenariusz do numeru 05/2006:

"Lepsza chrypka niż grypka"

"W czasie deszczu dzieci się nudzą"

Scenariusz do numeru 04/2006:

"Karnawał, czyli staropolskie zapusty"

"Powiedział Bartek, że dziś tłusty czwartek"

Scenariusz do numeru 03/2006:

"Powiedz *nie* obcemu"

Scenariusz do numeru 02/2006:

"Moja rodzina i moje korzenie..."

"O Dniu Babci i Dziadka pamięta wnuków gromadka"

Scenariusz do numeru 01/2006:

"Jak nam mija czas?"

"Porozmawiajmy o czasie"

Scenariusz do numeru 24/2005:

"Nim zabyśnie pierwsza gwiazdka na grudniowym niebie..."

"Wesołych świąt, niech wszystkie smutki pójdą w ką"

Scenariusze do numeru 23/2005:

"Co wiemy o świętym Mikołaju?"

"Szkolna zgraja szuka dzisiaj Mikołaja"

Scenariusze do numeru 22/2005:

"Czy wszystkie marzenia ludzi się spełniają i co zrobić, aby niektóre z nich się spełniły?"

"Świat marzeń, życzeń i fantazji w andrzejkowych wróżbach"

Scenariusze do numeru 21/2005:

"11 Listopada – ważna data w polskim kalendarzu"

"Jesienne podróże ptaków"

"Dlaczego warto znać języki obce?"

Scenariusze do numeru 20/2005:

"Jesienne dary lasu"

"Jesienne kryjówki zwierząt"

"Jesienne przedstawienie w naszej klasie"

Scenariusze do numeru 19/2005:

"Co robimy jesienią?"

"Dlaczego liście się rumienia?"

"Wielka galeria małych mistrzów"

Scenariusze do numeru 18/2005:

"Jesienne sprzątanie świata"

"Nadchodzi jesień"

"Żegnaj, lato, na rok!"

Scenariusz do numeru 17/2005:

"Wakacje mijają - wspomnienia zostają"

Projekt "To nasza Ojczyzna"

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 grudnia 2005 r.

w sprawie ustanowienia roku 2006 Rokiem Języka Polskiego

Polszczyzna łączyła w przeszłości i łączy dziś wszystkich Polaków, bez względu na miejsce zamieszkania, wiek, poglądy polityczne i wszelkie inne różnice czy odrębności. Nie ma innego dobra tak powszechnego i tak ważnego dla nas wszystkich jak język ojczysty.

Po polsku rozmawiamy, przekazujemy swoje uczucia, uczymy mówić nasze dzieci, wyznajemy wiarę, piszemy wiersze. Możemy mieć różne poglądy, zajmować różne stanowiska w wielu kwestiach, możemy się spierać, dyskutować, ale zawsze będziemy to robić po polsku i nie jest obojętne, czy będzie to język różnorodny i bogaty, piękny i poprawny, etyczny i estetyczny, czy też ubogi i prymitywny, pełen sloganów i nieporadnych sformułowań, niepotrzebnych zapożyczeń i wulgaryzmów. Język jest podstawowym składnikiem tożsamości Polaków i dobrem kultury narodowej.

Biorąc to pod uwagę, uchwała się, co następuje:

Senat ogłasza rok 2006 Rokiem Języka Polskiego.

Senat wyraża przekonanie, że w Roku Języka Polskiego należy pokazywać polszczyznę w jej bogactwie i w całej różnorodności - od języka ogólnego do odmian regionalnych i gwar ludowych, w których często wyraża się kultura małych ojczyzn; od stylów artystycznych do wypowiedzi zawodowych i środowiskowych, od języka pokolenia najstarszego do gwary młodzieżowej.

Zdaniem Senatu - w telewizji, w radiu, na łamach prasowych należy upowszechniać wiedzę o języku, propagować dobrą polszczyznę oraz kulturę języka. To, jaka będzie polszczyzna, zależy przede wszystkim od nas samych, od naszej postawy wobec języka ojczystego; gospodarzami języka są bowiem wszyscy nim się posługujący.

W opinii Senatu ochrona i rozwijanie języka polskiego pozwoli zachować tożsamość kulturową i świadomość odrębności we wspólnej, ale przecież różnorodnej Europie. Wejście do Unii Europejskiej spowodowało, że troska o polszczyznę nabrała nowego wymiaru: nasz język stał się piątym (pod względem liczby użytkowników) językiem Unii Europejskiej i istnieje duża szansa na to, by stał się także jednym z najważniejszych języków europejskich. Powinniśmy więc nie tylko dbać o polszczyznę w kraju, lecz także upowszechniać ją poza granicami Polski.

Polszczyzna nas łączy i niech to będzie język bogaty, poprawny i piękny. Z tych względów Senat zwraca się do władz publicznych i Polaków o ochronę, otaczanie opieką i kultywowanie polszczyzny.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

MARSZAŁEK SENATU
Bogdan BORUSEWICZ

DYKTANDO PARLAMENTARNE

Senat w Uchwale z dnia 22 grudnia 2005 roku ogłosił **rok 2006 Rokiem Języka Polskiego**. Parlamentarzyści, włączając się w popularyzację pięknej i poprawnej polszczyzny dali osobisty przykład troski o kulturę naszego języka.

Oficjalne obchody Roku Języka Polskiego, przygotowywane wspólnie z Radą Języka Polskiego przy Prezydium PAN, zostały zapoczątkowane 21 lutego w Międzynarodowym Dniu Języka Ojczystego, obchodzonym od lat w wielu krajach Europy. Także w Polsce zyska on odpowiednią rangę i przyczyni się do umocnienia naszej tożsamości narodowej. Dlatego właśnie **21 lutego o godzinie 11.00** Wicemarszałek Senatu, prof. Ryszard Legutko i przewodnicząca Komisji Kultury, Krystyna Bochenek, zaprosili kilkunastoosobowe grupy reprezentantów Klubów Parlamentarnych **do sali obrad Senatu** na godzinne spotkanie z językiem polskim. W spotkaniu brali również udział wicemarszałkowie Senatu: Krzysztof Putra i Marek Żiółkowski.

Po oficjalnym otwarciu Roku Języka Polskiego przez Marszałka Legutkę i odczytaniu fragmentu tekstu Uchwały parlamentarzyści pochylili się - dosłownie i w przenośni - nad językiem polskim. Wybitni polscy językoznawcy przygotowali dla nich kilkudziesięciu dyktando nawiązujące w swej treści do historii polskiego parlamentaryzmu. Tekst dyktanda pisał jeden odważny poseł lub senator reprezentujący Klub, a kilkunastoosobowa reprezentacja Klubu pracowała wspólnie z nim nad tekstem. Ten bardzo medialny rodzaj spotkania polskich parlamentarzystów w Międzynarodowym Dniu Języka Ojczystego ma zwrócić uwagę społeczeństwa na konieczność ochrony dobra kultury narodowej, jakim jest nasz język. Będzie też dobrą odpowiedzią na podjętą przez Senat Uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2006 Rokiem Języka Polskiego.

Profesorowie - Andrzej Markowski, Jerzy Bralczyk i Walery Pisarek - otrzymali do sprawdzenia zakodowane prace, nie wiedzieli więc, który z Klubów jest autorem tekstu. To się okazało dopiero podczas ogłoszenia wyników.

Tytuł "Bezbłędnego Klubu Parlamentarnego" otrzymał klub Prawa i Sprawiedliwości, wszystkie pozostałe zdobyły drugie miejsca, które należą im się na pewno za odwagę, poczucie humoru i troskę o "ojczyznę - polszczyznę".

LISTA PARLAMENTARZYSTÓW PISZĄCYCH DYKTANDO

1. Klub Parlamentarny LIGA POLSKICH RODZIN-Marek Kawa
2. Klub Parlamentarny PLATFORMA OBYWATELSKA-Donald Tusk
3. Klub Parlamentarny POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE-Marek Sawicki

4. Klub Parlamentarny PRAWO i SPRAWIEDLIWOŚĆ-Tomasz Dudziński
5. Klub Parlamentarny SAMOOBRONA RP-Sandra Lewandowska
6. Klub Parlamentarny SOJUSZ LEWICY DEMOKRATYCZNEJ-Małgorzata Ostrowska

TEKST DYKTANDA

Z historii najnowszej albo supernowej polskiego parlamentaryzmu

Z nie najweselszymi minami, choć na ogół żwawo, krokiem chyżym, zdążali grupkami posłowie i senatorowie do sali obrad plenarnych Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Nierzadko wyzierały im zza pazuchy miniksiążeczki, co poniektórzy zerkali ukradkiem na wpół wysunięte mankiety śnieżnobiałych koszul, wyglądające tak, jakby makiem je kto przyproszył. Nie po raz pierwszy tu przecież wchodzili, jednakże jak dotąd nigdy nie postawiono przed nimi tak oryginalnego zadania. Rozglądając się niepewnie w tę i we w tę stronę, skupiali się z wolna wokół swoich liderów, którzy, nie zważając na podenerwowanie kolegów, spokojnie spoglądali znad niezapisanych kartek. Niegłośny gwar z nagłą ucichł, gdy do sali wkroczyło groźne grono nie mniej niż czterech indywiduów, nieprzekupnych, odpornych na hucpę, prośby i szloch. Rozpoznawszy wśród nich dyktatora i weryfikatorów alias lustratorów, zadrżeli. Dyktator, pół poważny, pół uśmiechnięty, rozpoczął: „Panie i panowie, dyktuję: „Z historii najnowszej albo nawet supernowej polskiego parlamentaryzmu”...

Oprac: Anna Sztandera, Magdalena Rudnicka

ROK JĘZYKA POLSKIEGO - 2006 kalendarium

Przedstawiony niżej kalendarz najważniejszych wydarzeń ROKU JĘZYKA POLSKIEGO może jeszcze ulegać drobnym zmianom (przecież żywy język zmienia się każdego dnia...).

Nad uroczystościami czuwa komitet honorowy Obchodów Roku Języka Polskiego.

13 lutego 2006 r.

Konferencja prasowa z udziałem wicemarszałka Senatu, Prof. Ryszarda Legutki, przewodniczącej senackiej Komisji Kultury, Krystyny Bochenek i Przewodniczącego Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN, prof. Andrzeja Markowskiego.

21 lutego 2006 r. - Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego

Uroczysta inauguracja obchodów Roku Języka Polskiego ustanowionego przez Senat - Dyktando parlamentarne i przyznanie tytułu Bezbłędnego Klubu Parlamentarnego. Ogłoszenie konkursów dziennikarskich senackiej Komisji Kultury.

2 maja 2006 r.

Otwarcie wystawy przeniesionej z Muzeum Literatury w Warszawie zatytułowanej Nobilitacje - Sienkiewicz, Reymont, Miłosz, Szyborska;

8-11 czerwca 2006 r.

III Kongres Polonistyki Zagranicznej w Poznaniu (organizator Kongresu: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu);

14 -15 października 2006r.

Festiwal Języka Polskiego - wybór Mistrza Polskiego Słowa i Mistrza Polskiej Ortografii - połączony z Targami Książki - wydawnictw o języku polskim (organizator: miasto Katowice, w Katowickim "Spodku");

listopad

Rozstrzygnięcie konkursów dziennikarskich związanych z tematyką upowszechniania kultury języka polskiego, ogłoszonych przez senacką Komisję Kultury.

grudzień

Konferencja naukowa na temat Języka legislacji (wspólna inicjatywa Komisji Kultury i Środków Przekazu oraz Komisji Ustawodawczej Senatu).

Podsumowanie Roku Języka Polskiego - Konferencja prasowa z udziałem wybitnych polskich językoznawców na temat Języka polskiego polskich polityków oraz przedstawienie Sprawozdania o stanie ochrony języka polskiego.

KOMITET HONOROWY OBCHODÓW ROKU JĘZYKA POLSKIEGO

Honorowy patronat nad przedsięwzięciami, składającymi się na ROK JĘZYKA POLSKIEGO 2006 sprawuje komitet w następującym składzie:

1. prof. Władysław Bartoszewski, senator IV kadencji
2. Gustaw Holoubek, senator I kadencji
3. Wojciech Kilar
4. Maja Komorowska
5. Prof. Karol Musioł
6. Marek Nowakowski
7. Ks. Bp. Tadeusz Pieronek
8. Eustachy Rylski
9. Prof. Andrzej Szczeklik
10. Prof. Andrzej Kajetan Wróblewski
11. Krzysztof Zanussi

opracowano na podstawie: www.sejm.gov.pl

1. <http://www.osw2.tkchopin.pl/Strona/region.html>
Regionalizm w edukacji przedszkolnej
2. <http://www.zb.eco.pl/bzb/27/idee3.htm>
Euroregiony? Euroregiony! Regionalizm a ochrona przyrody i kultury
3. <http://zs3.pl/poddomeny/regionalizm/referat.htm>
Jak realizować edukację regionalną?
4. <http://www.ogniskowiec.znp.edu.pl/publikacje/inne/regionalizmWnaucezaniuintegrowanym.htm>
Regionalizm w nauczaniu zintegrowanym
5. <http://szkolapodstawowalubnia.republika.pl/opublikuj/page4.htm>
Regionalizm
6. <http://republika.pl/helenablech/Opublikuj/page4.html>
Regionalizm: materiały, konkursy, wycieczki
7. <http://www.regionalizm.pl/>
Projekt edukacyjny „Każde miejsce opowiada swoją historię”
8. <http://regionalizm.w.interia.pl/>
Regionalizm w kształceniu zintegrowanym w kl. 1-3
9. <http://www.jasienica.pl/zspj/regionalizm.htm>
Edukacja regionalna w przedszkolu
10. http://www.swierszczyk.pl/scenariusze_zajec_lista_plikow/
*min. scenariusz „Moja rodzina, moje korzenie”
projekt „To nasza Ojczyzna”*

*Miejska Biblioteka
Publiczna
w
Białej Podlaskiej*

